

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

inzeratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocanova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

Poučen odlomek iz nedavne prošlosti

Današnji rod, ki živi na naši osvobo-
jeni zemlji, si skoro ne more več pred-
stavljati življenja, ki ga je moral prena-
šati naš narod še v nedavni pretek-
losti. In vendar nacionalna vzgoja ne
more pogrčati znanja narodne zgodovine,
ki nam odkriva našo trnjevo pot
pod tujo oblastjo in nas uči po zaslu-
ženju ceniti nacionalno svobodo in po-
žrtvovalno delo naših prednikov za na-
šo samoohranitev.

Borba za narodne pravice je bila
posebno težavna v avstrijskih deželah,
kjer je slovenskemu prebivalstvu stala
nasproti močnejša tujerodna večina. Tu
se je moral vsak napredek izbojevati
korak za korakom. Ko je potem dospela
narodna zavednost že na stopnjo, da je
postala misel na raznarodovanje cele
pokrajine iluzorna, so se vedno še vzdr-
ževale močne postojanke. Bili so to
umetni nemški in nemškotarski otoki
sredi slovenskega ozemlja, zamišljeni
kot nosilci nemške oblasti in kot sredi-
šče tuje kulture, ki naj bi gospodovala
in vodila. Tu se je naravno koncentri-
rala vsa narodnostna borba, ki se je
vodila z vso brezobzirnostjo, kakršna je
v naših časih komaj pojmljiva.

Letos poteka štirideseto leto, kar je
ime malega pokrajinskega mesta Celja
pomevalo do skrajnih mej vse pro-
strane stare Avstrije, razburkani pa-
rlament in postalo kamenček, ob kate-
rem se je spotalnila sama cesarska vla-
da. Vzrok temu viharju je bila — skoro
neverjetno se čuje — ustanovitve ubo-
gih štirih dvojezičnih razredov v Celju
poleg popolne samonemške gimnazije.

Kdor gre danes skozi Celje in se
ozre po njegovi okolici, se mora z začu-
denjem vprašati, kako je bilo mogoče
kdaj govoriti o nemštvu tega kraja.
Na prvi pogled se vidi, da nacionalni
značaj, kakršen je danes, ne more biti
rezultat kake umetne poprevalne na-
cionalizacije, saj je Celje daleč proč od
jezikovne meje in dobiva svoj naravni
populacijski prtok izključno iz nespor-
no slovenskega kmetskega zaledja. To-
da germanizacijska avstrijska politika
je hotela zadržati naravni proces in je z
vsemi sredstvi skušala držati nemško
trdnjavo.

Celje je imelo kot naravno središče
velike pokrajine staro srednjo šolo,
gimnazijo, ki je bila seveda izključno
nemška. Naravno je, da je prebujeno
slovenstvo zahtevalo za svoj naraščaj
poslovenjenje tega zavoda. Na popolno
srednjo šolo ni bilo misliti, saj je niti
Ljubljana ni dosegla, težko pa se je
bilo vladi upirati onemu minimu, slo-
venskim paralelkam nižjih razredov, ki
ga je bil že dosegel za kranjskimi za-
vodi celo obmejni Maribor. Toda v Cel-
ju je bila nemška prepotenca najjačja
in zaradi svoje slabe vesti najbolj ob-
čutljiva. Celjski Nemci in njihovi jani-
čarji so dvignili krik, ki je odmeval do
Dunaja. Vpili so, da je v nevarnosti
nemški značaj mesta in da gre za na-
cionalni prestiž avstrijskega nemštva.
Čeprav je bila Taafjeva vlada že malo
zrahljala moč nemške birokracije, je
nemški odpor vendarle še obzupespešil
napore slovenske delegacije. Zaman je
bilo sklicevanje na uradne številke, ki
so izkazovale na celjski gimnaziji dve-
tretjinsko slovensko večino dijakov.
Šele v medvladju takozvanega koalicijskega
kabineta je parlamentarna situ-
acija omogočila prvi uspeh. Vlada ni
mogla pogrčati slovenskih glasov v
parlamentu, pa je končno pristala na
zahtevo slovenske delegacije, ki so jo
krepko podprli tudi Hrvati in Čehi.
Uvrstila je v proračun postavko 1500
goldinarjev za slovenske paralelke v
Celju. V nemškem taboru je završalo in
nemški člani vladne koalicije so zagro-
zili celo z izstopom. Vendar vlada ni
mogla več nazaj in ko je bila celjska
postavka sprejeta v odseku s 4 glasovi
večine, je prišlo do končne odločitve v
zbornici sami.

Bilo je to sredi poletja 1895 — torej
ravno pred štiridesetimi leti. Vršilo se
je pravo bojno glasovanje. Nemška pro-
paganda je z mobilizirala svoj poslednji
glas in pridobila še Italijane. Edino
nemški konservativci so ostali vladi
zvesti in so bili zato predmet burnih
sovražnih demonstracij. V dramatični
borbi je vlada sicer zmagala, toda ob
celjski postavki se je razsula koalicija
in padlo je njeno ministrstvo.

Da se prav spozna žalostni položaj
Slovencev v Avstriji, si je treba pogle-
dati to njihovo »pridobitev«, ki je str-
moglavila vlado in dejansko pretresla
državo. Takozvana slovenska gimnazija
ni bil morda res slovenski zavod. Bili
so to revni štirje »samostojni nemško-
slovenski razredi« — to je bil njih služ-
beni naslov —, pod vrhovnim nemškim
vodstvom. Slovenski učni jezik je bil
dopusčen samo za štiri predmete. — In
ta karikatura ravnopravnosti je izzvala
toliko krika in politično krizo!

Z današnjega vidika se nam pred-
stavlja afera celjske gimnazije kot tež-

BOLGARIJA SE VRAČA K DEMOKRATIČNI UREDITVI

**Kronski svet v Varni — Vprašanje obnove prejšnjih strank — Po
novem volilnem redu bodo izločene vse majhne skupine — Pred
spremem bo vlade**

Sofija, 6. avgusta. AA. Danes ob 10
dopolodne se je v Evksinovem gradu pri
Varni vršil kronski svet pod predsed-
stvom kralja Borisa. Prisostvovali so
mu predsednik vlade Andrej Tošev in
vsi ministri razen finančnega ministra
Raskova in pravosodnega ministra Ka-
radžozova, ki se mudita v Sofiji. Mini-
stri se jutri vrnejo v Sofijo.

Sofija, 6. avgusta. d. Vesti o name-
ravanju skorajšnji spremembi sedanega
političnega položaja v Bolgariji, ki se
trdovratno vzdržujejo že par tednov, so
postale danes še bolj verjetne, ko se je
izvedelo, da se je v kraljevem letnem
dvorcu pri Varni vršil kronski svet pod
osebnim vodstvom kralja Borisa. Govori
se, da je sedanja vlada v glavnih obri-
sah že sama sestavila načrt za novo
ustavo. Znano je, da je pri tem naletela
na velike težkoče. Ravno o teh težko-
čah in njihovi rešitvi so po splošnem
mnenju razpravljali v Varni.

Ena glavnih spornih točk je bilo
vprašanje, ali naj se omogoči obnova
starih političnih strank. Vojaški člani
vlade so odločno proti obnovi, češ da
je sistem starih strank pogubno vplival
na zavest narodne in državne skupno-
sti. Večina civilnih ministrov pa stoji
na stališču, da je treba k sodelovanju
pritegniti tudi politične skupine iz
prejšnjega strankarskega življenja, pa
če to ne gre drugače, tudi za ceno ob-
nove starih strank. Kakšno stališče je
prodrlo, še ni znano.

Da je treba v kratkem času razpi-
sati nove volitve, o tem so si vsi glavni
činitelji današnjega režima na jasnem.
Ni pa še dosežen sporazum, kakšen naj
bo novi parlament in na kak način naj
se volitve izvedejo. Ako bo prodril prin-
cip, da se stare stranke ne smejo ob-
noviti, potem bo volilni red sestavljen
tako, da bodo kandidati lahko postav-
ljali le velike gospodarske in nacional-

ne organizacije, ne pa politične stran-
ke. Pri razdelitvi mandatov bodo prišle
v poštev le skupine, ki bodo pri voli-
tvah zbrale najmanj sto tisoč glasov.
Glasovi onih skupin, ki tega števila ne
bodo dosegle, bodo pripadli tisti sku-
pini, ki bo pri volitvah dobila največ
glasov. Na ta način hočejo na eni strani
favorizirati velike politične skupine,
na drugi strani pa preprečiti cepčenje
na majhne frakcije. Ta načela namera-
vajo uveljaviti tudi v primeru, da bi se
dovolila obnova starih strank in se jim
omogočilo kandidiranje. Sorodne stran-
ke bi bile v tem primeru prisiljene, da
se fuzionirajo ali pa vsaj stvorijo voli-
lne bloke.

Po položaju, kakršnega so pokazale
zadnje volitve, bi bili pri takem voli-
nem redu najjačji zemljoradniki Dimi-
trijeva Gličeva, ki so zadnjič dobili
okrog 200.000 glasov, in pa fašistične
skupine Aleksandra Cankova, ki so

zbrale okrog 140.000 glasov. Pri zadnjih
volitvah so bili enako močni tudi ko-
munisti. Kakšna je njihova moč sedaj,
se ne da presoditi. V starem parlamen-
tu so bili komunistični poslanci izklju-
čeni, ko je bila komunistična stranka
proglášena za protizakonito. Vse ostale
politične skupine so zadnjič ostale pod
številom sto tisoč glasov. V kolikor se
od takrat niso samostojno okrepile, bi
lahko pri prihodnjih volitvah računale
na uspeh le, ako bi se združile v moč-
nejše frakcije.

Če se je na kronskem svetu v Varni
posrečilo odstraniti vsa nesoglasja, je
treba računati, da bo politično življenje
v Bolgariji že v najkrajšem času pre-
šlo v novo fazo. Volitve bodo bržkone
že v začetku prihodnjega leta. Ni še
gotovo, ali bo provizorično že poprej
proglášena nova ustava, ali pa bo ok-
troiran samo volilni zakon in bo ustavo
sklenil šele novi parlament. Vsekakor
pa je treba pričakovati, da bo že v
zgodnji jeseni prevzela krmilo države
nova vlada. Sestavljen jo bo najbrž se-
danji zunanji minister Kjusjevanov, ki
velja za odločnega pristaša obnove de-
mokratičnega in parlamentarnega re-
žima.

Bivši vojni minister umrl

Sofija, 6. avgusta. AA. Danes je v Sofiji
umrl star 77 let upokojeni bolgarski gene-
ral Nikifor Nikiforov, bivši vojni minister
za vojne leta 1912/13.

Posvetovanja o ureditvi kmečkih dolgov

**Seja ekonomsko-finančnega komiteja ministrov —
Sklicanje velike ankete — Verjetno je provizorično
podaljšanje sedanega stanja**

Beograd, 6. avgusta. p. Danes dopol-
odne od 10 do 12.30 je zasedal ekonom-
sko-finančni komite ministrov v kabi-
netu finančnega ministra. Seji so pri-
sostvovali finančni minister Letica,
kmetijski minister Stanković, trgovin-
ski minister Vrbanić in minister prav-
de Auer. Današnja seja komiteja je bila
posvečena izključno problemu kmečkih
dolgov. Posamezni ministri so obraz-
ložili svoje mnenje o tem, kako naj se
reši ta problem, ki je največje važno-
sti za ves nadaljni razvoj našega narod-
nega gospodarstva. Sklenjeno je bilo,
naj podajo o tem vprašanju svoje mne-
nje vse važne kmetijske, gospodarske,
kreditne in zadržne ustanove. Vlada

bo njihova mnenja podrobno proučila
in jih po možnosti vpoštevala pri spre-
jetju sklepov, s katerimi naj bi se pro-
blem kmetijskih dolgov enkrat za vselej
rešil in spravil z dnevnega reda.

Za 9. avgust je že sklicana v No-
vem Sadu konferenca vseh gospodars-
skih zbornic, ki bo posvečena izključno
problemu kmečkih dolgov. Tudi ostale
zainteresirane korporacije in ustanove
bodo imele v najkrajšem času svoje
konference, da zavzamejo svoje stali-
šče. Ker je težko verjetno, da bi se do
1. septembra že mogel zbrati ves ma-
terial, je računati z možnostjo, da bo
dosedanja zaščita provizorično podaljš-
ana.

Obnovljen mir na Kreti

**Stavkujoči delavci so se vdali vojaškim oblastem in se
vrnili na delo**

Atene, 6. avgusta. d. Grška vlada je pre-
jela poročilo generala Bakopulosa s Kreta,
da je red zopet vzpostavljen in da so se
vinogradniški delavci, ki so povzročili iz-
grede, zopet razšli. Po obkolitvi je upor-
nikom v Kandiji postavil vojaški poveljnik
ultimatum, naj se v dveh urah udajo. Po
poteku roka so sporočili stavkujoči, da so
pripravljeni oddati orožje.

Kakor se čuje, je do kapitulacije upor-
nikov v glavnem prišlo zaradi tega, ker je

grška vlada izpolnila del njihovih zahtev.

Delavci so sprejeli sporazumni predlog
guvernerja, ko so delodajalci pristali na
znižanje plač za 15% in boljše nagrade za
nočno delo, ob enem pa obljubili, da bodo
postopno uvedli osemurni delovnik. Ob-
sedno stanje je bilo zopet preklicano.

Pri včerajšnjih nemirih je bilo med stav-
kujočimi delavci ubitih 7 ljudi, 50 pa ra-
njenih, med njimi 30 vojakov.

Fantastična dunajska vest o revolti vojaških letalcev v Berlinu

Dunaj, 6. avgusta. n. Kakor poroča
»Echo« iz Berlina, je tamkaj prišlo v zad-
njih dneh do demonstracij nemških vo-
jaških letalcev proti narodnim sociali-
stom. Demonstracije je baje izzvala poli-
cija, ki je obkolila letalce v njihovem do-
mu ter jih hotela aretirati, češ da so brez
oblastvenega dovoljenja zborovali. Pri
spopadu so bili ranjeni štirje policisti. Le-
tali so si s samokresi in bajoneti izsilili
prost odhod ter se odpeljali z avtomobili
v vojašnice.

Ko je bio incidentu obveščen vojni mi-
nister, je sporočil policiji, da že v naprej
energичno protestira proti eventualnim
aretacijam vojaških oseb. V naslednji no-
či so letalci vojaškega letališča v Johan-
nisthalu priredili pohod po ulicah tamoš-
njega okraja. Med pohodom so vzklikali v
zboru »Hitler ni Nemčija« in »Mi hoče-
mo pravega generala za letalskega vodi-
telja«. Polcija se ni upala posredovati. V
jutršnjih urah so ljudje našli po ulicah
množico znakov kljukastega križa, ki so jih
demonstranti potrgali s svojih uniform in
čepic.

Glavni vzrok za demonstracijo vojaških
letalcev je po trditvi omenjenega pariške-

ko verjetni kuriozum. V resnici pa je
značilna slika tragike, ki jo je preživ-
ljal slovenski narod pod avstrijskim
jarmom še v tako bližnji preteklosti.

Delavski izgredi v Franciji

**Komunisti izrabljajo delavske protestne akcije proti
ukrepom Lavalove vlade za izzivanje izgrediv**

Pariz, 6. avgusta. AA. Včeraj so name-
ravale organizacije patriotske mladine pri-
rediti manifestacijsko zborovanje na Place
de la nation. Poleg nacionalistov pa so se
na trgu zbrale tudi večje skupine komu-
nistov, ki so skušale preprečiti pričetek zbo-
rovanja. Prišlo je do krvavega spopada in
je bilo 12 oseb ranjenih. Polcija je takoj
energično intervenirala in razpršila de-
monstrante. Aretiranih je bilo okrog 100
ljudi.

Pariz, 6. avgusta. AA. Iz Toulona po-
roča, da so delavci, ki so nameščeni v
tamkajšnji pomorskem arzenalu, vpri-
zorili hude demonstracije proti vladnim
uredbam o znižanju plač. Po zborovanju,
ki je bilo zelo burno, so odkorakali v spre-
vodu po mestu in prepevali razne nacio-
nalne pesmi. Proti prepovedi so se usta-
vili pred borzo dela in razvili rdečo zastavo,
ki so jo nato nosili v sprevodu. Raz-
bili so okna nekaterih velikih toulonskih
kavarn. Proti policiji so oddali več revol-
verskih strelcov. Zato je morala policija se-
či po orožju in v velikem spopadu je bilo
13 oseb hudo ranjenih. Demonstranti so
se branili s kamenjem, palicami in bok-
jem.

Pri preiskavi so varnostni organi ugotov-
ili, da so delavci, ki jih je bilo okrog
2000, spodbujali disciplinirano demonstrira-
ti proti znižanju plač, da pa so se jim po-
zneje pridružili neki sumljivi elementi, ki
so jih podžigali k izgrediv. Demonstranti
so napadli tudi pisarno neke zavarovalni-
ce. Napadenih je bilo tudi več pomorskih
častnikov. Škoda, ki je nastala zaradi teh
demonstracij, znaša okrog pol milijona
frankov.

Pariz, 6. avgusta. k. V Brestu je danes
dopolodne skupina delavcev, ki je zaposle-

na pri gradnji neke križarke, pričela stav-
kati. Takoj se ji je pridružilo še 2.000 de-
lavcev, ki so zaposleni v sosednjih delav-
nicah. Uro pozneje se je stavka razširila
že na večji del arzenala, v katerem dela
skupaj 6.500 ljudi. Stavkujoči delavci so
se zbrali v sprevodu in so odkorakali v me-
sto, med potjo pa jih je ustavila mobilna
garda in kmalu je prišlo do hudega spo-
pada, v katerem je bilo na obeh straneh
množico ranjenih. Ko je vodstvo arzenala
zaprl vse vhode v tovarno, so se okrog
ladjedelnice pripetili novi spopadi z mo-
bilno gardo. Mobilni gardi je moralo priti
na pomoč tudi vojaštvo.

V popoldanskih urah se je položaj le še
poslabšal. Močne skupine stavkujočega de-
lavstva korakajo po mestu in terorizirajo
prebivalstvo. Na postaji so stavkujoči pre-
dri kordon policije, ustavili za odhod pri-
pravljeni vlaki, napadali potnike, prepeva-
li revolucionarne pesmi in odvedli nekega
strojevodjo. Druga skupina se je zbrala
pred prefekturo in razbila vsa stekla
na oknih. S poslopja so sneli dravno tro-
bojnico in jo raztrgali, mesto nje pa raz-
obesili rdečo zastavo.

Laval

pripravlja velika javna dela

Pariz, 6. avgusta. AA. Listi objavljajo
podrobnosti o novih gospodarskih odred-
bah, za poživljenje gospodarskega življe-
nja v Franciji z velikimi javnimi deli. Vla-
da se je podrobno posvetovala z okrožnimi
načelniki, ki so bili v ta namen pozvani v
Pariz. V tretji republiki, pravi »Journal«, je
bila to prva državna konferenca prefek-
tov.

Inspekcijsko potovanje ministra šum in rudnikov

Split, 6. avgusta. n. V Split je danes pri-
šel minister za gozdove in rudnike Ignjat
Stefanović. Novinarjem je izjavil, da potu-
je po državi v svrhu inspekcije. Pregledal je
že več gozdnih in rudniških podjetij, zlasti
ona v Bosni. Bil je tudi v nekaterih imovnih
občinah, ki so skoro vse v zelo težkem fi-
nančnem položaju.

Petrovaradinci hočejo proč od Novega Sada

Novi Sad, 6. avgusta. n. Petrovaradinci
so sprožili akcijo za odepitev Petrovaradi-
na od Novega Sada. Prošnjo, ki jo bodo v to
svrhu poslali vsem pristojnim faktorjem na
banovini in v Beogradu, je podpisalo tisoč
petrovaradinskih hišnih lastnikov.

General Epp napredoval

Berlin, 6. avgusta. AA. Državni kancelar
je imenoval bavarskega državnega namest-
nika divizijskega generala Eppa za armij-
skega generala.

Spopad med Francozi in Kitajci v Šanghaju

Šanghaj, 6. avgusta. AA. Med kuliji in več
francoskimi policisti francoske kolonije je
prišlo danes do hudega spopada. Kuliji so
odpeli več francoskih stražnikov na kitaj-
ska tla in tam grdo ravnali z njimi. Šele
policiskim ojačenjem se je po hudih bojih
posrečilo ugrabljene tovariše rešiti. Pri iz-
gredih so kuliji s kamenjem poškodovali
tramvaje in delno razdrli tramvajsko progo.
Nato so francoske oblasti odgovorile z uki-
nitvijo električne razsvetljave. Francoski
generalni konzul je poslal kitajskim oblast-
vom protestno noto.

Drobiž z vseh strani

Pariz, 5. avgusta. w. V Salonu pri Aixu
en Provence v južni Franciji, je prišlo do
krvavih spopadov med pristaši rojalistične
»Aktion Française« in komunisti. Pri spo-
padu so tudi streljali. Pet oseb je bilo
ubitih.

Kaiserlautern, 5. avgusta. w. V tukajšnji
tovarni za obveze je nastala davi iz še ne-
pojasnenih vzrokov eksplozija v prostoru,
kjer so delavke pripravljale obliž iz kavču-
ga. Pri požaru je bilo 10 deklet hudo ranje-
nih. Dve sta že umrli.

Bukarešta, 6. avgusta. g. Trgovinska po-
gajanja med Rumunijo in Rusijo potekajo
ugodno. Sovjetski poslanik v Bukarešti
Ostrovski bo v kratkem odpotoval v Mo-
skvo, da bo tamkaj predložil rumunske
predloge svoji vladi.

Moskva, 6. avgusta. AA. Včeraj je novi
aerostat, ki je kombiniran iz balona in pa-
dobrana, z velikim uspehom dovršil poskusni
polet. Aerostat se je dvignil preko 5 in pol
km visoko. V tej višini je pričel uhajati
plin, kakor je bilo predvideno. Aerostat je
prišel tedaj delovati kot padobran in se je
počasi spustil na tla.

Praga, 6. avgusta. AA. Danes je stopila v
veljavo uredba o poostreni kontroli nad tuj-
ci. Po dosedanjih računih se bo moralo več
kot 20.000 oseb, ki imajo tuje državljanstvo
na novo prijaviti oblastem.

Simla, 6. avgusta. AA. Silni nalivi so pov-
ročili v Afganistanu velike poplave. V Ka-
nagranu so se utrgli oblaki in je silen vihar
razdril hiše in ruval drevesa. 18 lju-
di je tam utonilo. V severo-zapadni Indiji
so poplavljeni veliki kompleksi gozdov. Div-
je zveri so pribežale v bližino obljudenih
krajev.

Okrog Radikalne zajednice

Radikali pritiskajo — Nejasna situacija — Razporejenost med muslimani in pristaši bivše SLS — V soboto bodo določili strankin program

Kakor vse kaže bo v teku tega meseca vendar le prišlo do prijave radikalne zajednice in se bo pričelo z organiziranjem te nove politične formacije. Dr. Korošec in dr. Spaho sta sicer bila za odlaganje, ali radikalni smatrajo, da je treba hitro nastopiti, ker bi sicer položaj še bolj pokvarili. Ni nobena skrivnost, da so bili računani na povratek nekdanjih radikalov masovno obnovljeno stranko znatno pretrpani. Mladša generacija je skoraj popolnoma izgubila zvezo z radikalno tradicijo. Mnogi bivši radikalni politični delavci so se opredelili proti starostni stranki, ki je v JNS končno veljavno prekinila odnose z radikalno glavno odborom, a tudi razporejenost mas ni ugodna za obnovu radikalnega režima. Med kmetskimi prebivalstvom v Srbiji se posebno opaža nagibanje v dokaj levčarska razpoloženja. Demagoška akcija profesorja dr. Dragoljuba Jovanovića, ki propoveduje po bivši Srbiji nekaj agrarni boljše, je spasila celo njegovo prijateljstvo v Davidovičevem taboru, ki se že več ali manj jasno izražajo proti njemu. V vojvodini, kjer so radikali pred 6. januarjem imeli večino srbskega prebivalstva na svoji strani, je opaziti jak odpor, ki zadržuje radikalni prvakom mnogo brige. Povrh vsega radikali danes ne razpolagajo z ljudmi, ki bi imeli nekdo večjo avtoriteto. Aca Stanojević uživa sicer velik ugled, ali sprito svoje visoke starosti je za vodstvo neke načelne in organizacijske akcije seveda že nesposoben. Poleg njega so imena g. Miše Trifunovića, Krete Miletića, dr. Laze Markovića in dr. Momčila Ninčevića povsem podrejenega značaja in se seveda z avtoriteto bivših radikalov voditeljev ne dajo niti primerjati.

Razumljivo je tedaj, če smatrajo radikali, da je treba kovati železo, dokler je politični položaj za nje ugoden. Odnosaji, ki so seravizili v Bosni med radikali in spahovci, zahtevajo hitro intervencijo, ker preti sicer izbruh spopada, ki bi moral pokvariti celo kombinacijo z dr. Spahom. Bosanski radikali obtožujejo prijatelje dr. Spaha, da so s svojimi simpatijami na dr. Mačkovi strani. Spahovec vračajo mlo za drago ter očita bosanskim radikalom, da gledajo v radikalski zajednici samo obnovo stare centralistične in plemenske radikalne stranke, ki naj s pomočjo dr. Spaha in dr. Korošca dobi legitimacijo za obnovu radikalnega režima v Jugoslaviji. Z ozirom na vse to postaja vprašanje, kako najse skupna organizacija v Bosni, zelo zamotano in kritično.

V Sloveniji izgleda položaj nekoliko lažji. Predvsem je dr. Korošec dobil zagoto-

vilo, da se bo nova politična organizacija radikalne zajednice vrtila preko obnovljenih političnih edinic bivše SLS, tako, da se neko cepljenje ne bo moglo dogoditi. Ker je v Sloveniji število radikalov malenkostno, se računa, da v tem oziru ne bo posebnih težav. Nedavna ustanovitev posebnega kluba vladnih poslancev in senatorjev sicer ne pomeni še pristopa teh političnih činiteljev v radikalno zajednico, vendar se pričakuje, da bo ta klub, dokler pač traja sedanja Narodna skupščina, podpiral novo politično formacijo.

Preteklo soboto se je v Ljubljani vršila konferenca zaupnikov bodoče radikalne zajednice, na katero so bili pozvani izključno pristaši bivše SLS. Na tej konferenci se je razpravljalo o programu ter so bili z mnogih strani izneseni tehnični pomisleki proti raznim važnim točkam programskega projekta, ki je, kakor smo že javili, skoraj nespremenjeno prepisan iz programa srbske radikalne stranke iz leta 1933. Na konferenci se je razpravljalo tudi o razpoloženju med narodom, ki ni zelo povoljno za stopenj z radikali in muslimani, zlasti ker o stabilnosti nove formacije ne vlada enotno mišljenje.

Vkrogih voditeljev nove radikalne zajednice so bile zelo nepovoljno sprejete Mačkove izjave, ki se ostro obračajo proti novi politični formaciji ter jo s stališča eventualnega partnerja pri bodočih razgovorih odklanjajo. Dr. Maček je, kakor znano, označil novo radikalno zajednico kot oživljeno starostni stranko in partizanskega režima ter je proglasil celo akcijo kot pokušaj. Treba je torej računati, da bo formalna ustanovitev radikalne zajednice postrila odnose z dr. Mačkom, a tudi z ostalo izvenparlamentarno opozicijo.

V soboto 10. avgusta se sestane v Beogradu Glavni odbor bivše radikalne stranke s predstavniki bivše SLS in dr. Spahove muslimanske organizacije. Na tem sestanku naj bi se končno veljavno redigiral program in statut radikalne zajednice in izvršile vse priprave (podpis itd.), da se ustanovitev stranke prijavi ministertvu notranjih del, kakor to zakon predpisuje. V radikalnih krogih se zaključuje, da se bo ta prijava izvršila še v prvi polovici avgusta, nakar bi se takoj pristopilo k ustanavljanju organizacij na terenu.

Ze v soboto naj bi se izvolil pod predsedništvom g. Ace Stanojevića poseben izvršni odbor za organizacijo nove stranke, sestavljen iz radikalov, klerikalcev in muslimanov, ki bi do definitivnega konstituiranja stranke bili vrhovni strankarski forum. Program stranke in statuti bodo objavljeni še v mesecu avgustu.

Odgovornost za razmere na Kočevskem

Naši javnosti je znano, da se nobeni narodni manjšini na svetu ne godi tako dobro kakor nemškemu Kočevskemu. Oni so še vedno neomejeni gospodarji na kočevskem ozemlju in dajo to, če je le prilika, kaj radi čuti tudi kočevskim Slovincem. Niso neutemeljene pritožbe, da se Slovincem na Kočevskem ne godi danes nič bolje, kakor se jim je godilo pod Avstrijo.

Predaleč bi nas vedlo, ako bi hoteli na tem mestu razpravljati o vzrokih tega čudnega položaja. Velik del krivde zadene nas Slovence same, eo pa tudi vzroki, ki za nje ne moremo nositi odgovornosti. Vsekakor pa je treba precejšnje doze predrznosti in cinizma, da skuša »Slovenec« naprtniti krivdo na JNS. Ako je kdo v kočevski politiki zaradi malenkostnih lastnih koristi gazil narodne interese, potem so bili to v prvi vrsti klerikalci. Vsak Slovenec s Kočevskega vam bo povedal tudi bridke pritožbe, kako hudo so se morali in se še morajo boriti Slovenci

za svoje najprimitivnejše pravice v cerkvi.

JNS je imela s kočevskimi zadevami proketo malo posla. Grehi, ki bi ji jih rad naprtil sedaj »Slovenec«, so deloma takega značaja, da jih bodo morali delati

Pri »Slovenec« to prav dobro vedo. Kolikor pa zadene krivda posamezne slovenske politike, gre izključno za gospode, ki so pri »Slovenec« vedno uživali več ali manj odkrite simpatije in ki sedaj sami priznavajo, da so se izdajali za pristaše JNS le zaradi tega, da bi »pritisnili liberalce ob zid«. Tudi to »Slovenec« dobro ve. Njegovo pisanje je zato najboljši dokaz, da mu tudi sedaj ne gre za interese narodne stvari, marveč le za ceneno demagogijo, ki naj mu prinese partizanske koristi. Sicer pa — vsa oblast je sedaj zopet v rokah gospode okrog »Slovenca«; počakajmo na sadove njihove kočevske politike.

Nacionalni šahovski turnir

Rezultati drugega kola

Ljubljana, 6. avgusta

Danes se je začelo II. kolo nacionalnega amaterskega turnirja. Senzacija ni bilo. Do opoldanskega odmora so bile končane 4 partije. Čiril Vidmar je prišel v igri s Herbatinom v nekoliko boljšo pozicijo, a je moral naposled pristati na remis. Jako zanimiva je bila partija inž. Prek-Carev. Vrhniški inženjer je v otvoritvi nadigral Somborčana, a je slabo nadaljeval. Črni je dobil kmeta in celo iniciativo. Končnico je igral Prek izvrstno in je z dvema prosti. ma kmetoma brez težave zmagal. Šiška, najmlajši turnirski udeleženec, je v otvoritvi žrtvoval skakača in dobil kmeta. Njegov nasprotnik Grenčarski pa žrtve ni sprejel in je prišel v slabšo pozicijo, ki se je končala z njegovim porazom. Zelo nervozno se je razvijala partija med obema Ljubljancema Preinfalkom in Gabrovškom. Preinfalk je kakor običajno igral otvoritev zelo dobro in je dobil figuro za dva kmeta. Pozneje se je spustil v dvomljivo kombinacijo, ki jo je bilo treba dobro premisliti. Posledica je bila časovna stiska in naenkrat je imel nasprotnik dve trdnjavi več. Partija je bila za Gabrovška popolnoma dobljena, a je v zmagoslavju spregledal mat v eni potezi. Preinfalk je brezupno partijo predal.

Ostale partije so bile prekinjene. Savić R. je že nadigral Berića, ki pa je pozneje pozicijo popravil in stoji ob prekinitvi bolje. Milan Vidmar ima proti Hrenu premoč kmeta in pozicijsko dobljeno partijo. Nejasno je stanje partije Savić B. — Jonke. Sikošek je po stari navadi zašel v časovno stisko. Ze je nadigral Licula, a je s slabim nadaljevanjem omogočil nasprotniku močan napad. Licul bi lahko dobil figuro, a je v zmagoslavju napravil potezo, s katero je grozil mat v dveh potezah.

Sprito takega stanja sta prekinila. Pozicija v partiji Matvejev — Šorli je silno zamotana. Beli ima sicer premoč kmeta, vendar položaj za Šorlija še ni brezupen. Longer je prekinil s Šubarićem v nekoliko slabši poziciji.

Zvečer se je nadaljevalo II. kolo. Sikošek je v navidezno izgubljeno pozicijo kvertil presenetljivo odgovoril, ki je na mah spreminil položaj. Licul je moral zamenjati damo za trdnjavo in končno partijo izgubil. Remis je bila partija Longer-Šubarić. Zanimiva je bila partija Savić B. — Jonke. Savić je dal figuro, da je rešil mat in ima ob prekinitvi popolnoma izgubljeno pozicijo. Berić je prekinil s Savićem R. v dobljeni poziciji. Hren se je proti M. Vidmarju dobro branil in ima dobiti izgleda na remis, čeprav ima kmeta manj, zato pa skakača za lovca. Matvejev in Šorli sta prekinila v nejasni poziciji. Gabrovšek in Nikolić sta nadaljevala prekinjeno partijo iz I. kola in sta se zedinila na remis.

Stanje po II. kolu: A skupina: Šiška 2, Gabrovšek 1½, Preinfalk in inž. Prek 1, M. Vidmar, Savić B. ½(1), Grenčarski, Carev, Nikolić ½. — B skupina: C 1½, Sikošek in Berić 1 (1) Subrekić 1. Matvejev, Savić R. ½(1), Longer, Marek ½.

Devizni procesi v Nemčiji

Berlin, 6. avgusta. AA. Pred porotnim sodiščem se je po kratkem postopku pričel proces proti 59-letnemu priro južnonemških redemptoristov Sebastianu Eidnerju. To je že deveti proces proti katoliškim duhovnikom in nunam zaradi deviznega tihotapstva. Preiskava v tej stvari je trajala zelo dolgo, ker niso mogli najti točnih obračunskih dokumentov o poslih, ki jih je sklepal Eidner z raznimi samostani.

Beleške

Pred volitvami v mestih?

»Novosti« poročajo, da bo vlada predložila Narodnemu predstavništvu tudi spremembo zakona o mestnih občinah. Glavne spremembe se bodo baje nanašale na volitve. Uvedeno bo tajno glasovanje, dočim je glasovanje po sedanjem zakonu javno. Izločena bo tudi določba, da imenuje tretjino mestnih svetovalec ban. Obdržan pa bo proporcni sistem.

»Novosti« računajo, da bo zakon spremljen še letos, tako da bi mogle biti volitve v mestnih občinah že v pričetku prihodnjega leta.

Informacije beogradskega »Vremena«

V beograskem »Vremenu« čitamo v zadnjem času ponovno informacije o JNS, ki dokazujejo, da leži vprašanje te stranke gotovi gospodi še vedno prav hudo v žulcu. »Vreme« je seveda takrat, ko so bili ljudje iz JNS na državnem krmilu, bilo oduševljeno za to stranko. Ravnotako seveda se je s prihodom g. Jevtića čez noč desinteziralo na JNS ter je z enakim globokim prepričanjem povzdigovalo v nebo Jevtićevo politično koncepcijo. Natančno do trenutka, ko je g. Jevtić strmo glavlil v prepad. V tistem hipu se je tudi v »Vremenu« zabliskalo spoznanje, da je bil Jevtićevo režim nesreča in da je prava rešitev, če ne odrešitev za državo edino le nova vlada in njena politika.

S tem spoznanjem se srečno ujema tudi prepričanje »Vremena«, da narod komaj čaka na ustanovitev Radikalne zajednice in da so ljudje, ki ne mislijo tako, od vseh dobrih duševno zapušteni. In tako je povsem naravno, da ta beograski list tudi natančno ve, da g. dr. Kramer, dr. Angjelinović in drugi, ki se ne dajo prekladati kot politični inventar iz režima v režim in celo mislijo, da obnova staropartijskega življenja ni dobra stvar, seveda nimajo nikakršne zaslombe več v narodu. Beograski list očividno po sebi ceni politične delavce, ki imajo za seboj nekaj več, nego samo zaupanje v trenutno konstelacijo. Ako »Vreme« zagotavlja, da je vsaka akcija za oživljenje JNS »popolnoma propadla«, je ta vest prilično tako točna, kakor ona druga, da pristaši bivše SLS »sa puno zadovoljstvac in z oduševljenjem pozdravljajo svojo bodočo vlogo radikalnega repa.

Davidovičev glas

»Za jame linije se zavzema davidovičevski beograski tehnik »Narod«, ki pravi med drugim:

»Še nikoli ni bil svet bolj radoveden in manj poučen, kakor danes. Nikdar tudi ni manj razumel vsega tega, kar se godi okoli njega.

Kako je prišlo do sedanje vlade in ne do kakke druge? Zakaj je moral oditi Jevtić potem, ko je zbral na nekoliko svojevrsten način skupščinsko večino, če služi ta večina vladi, ki je prišla na krmilo države kot obsodba tega načina izvedbe volitev? Po padcu vlade g. Jevtića se je pričakovalo, da bo njegov naslednik v remidni omogočil novo stanje v politiki. Medtem pa izgleda, da je prišel dr. Stojadinović samo zato, da ustvarja novo stranko in da po merilih te stranke postavlja pogoje za ustvaritev novega stanja. Kakšno je enotno stališče radikalov, muslimanov in slovenskih klerikalcev napram današnjim življenjskim vprašanjem? Radikali so na vladi, poleg vlade in na vseh položajih v državi. To je ona zvestoba do načel, na katero so prisegli Uzunović, Sršić in Jevtić. Pristojstvo dr. Korošca potrjuje ta značaj vlade. Sedaj pa izjavlja dr. Spaho, da bo imela nova stranka »svobodoumni in izrazito demokratiški karakter«. Ali je zapustil dr. Spaho drugi dan po podpisu resolucije združene opozicije g. Davidovića zato, da bi ta svobodoumni in izrazito demokratiški program izvedel v družbi z g. Dragišo Cvetkovićem? Gosp. dr. Spaho ima pravico izbrati prijatelje in družbo po svoji volji in če mu je Sršićev tabor v Sarajevu ljubši od vseh ostalih, je to pač njegova stvar. Ravno tako ima dr. Korošec pravico, privediti ljubljanske punkcije primerno programu bivšega radikalnega glavnega odbora. Vsekakor pa je remično njuna in Ace Stanojevića zasluga, da so uspeli skoro preko noči spraviti centralizem, avtonomizem in federalizem ter tri zaostale verske, plemenske ter pokrajinske tradicionalizme na eno črto.

Svet se samo vprašanje, kakšna je tačta. Kajti stvarno je ostalo vse tako, kakor je bilo: zaduhlo, nerazčišćeno in negotovo. Razbitih je bilo samo nekaj oken. Vihar je samo vrgel perisče smeti in gnoja iz enega koga v drugega.

Do nedavne je bil g. Davidović v tesnih stikih z gg. Korošcem in Spahom in je torej ostri ton njegovega »Naroda« zelo razumljiv...

Španski Dollfuss

Madrid, 6. avgusta. AA. Vojni minister Gil Robles je kot voditelj katoliške kmečke ljudske stranke izjavil, da bo ostala sedanja centrumaško-desničarska vladna koalicija na vladi, dokler bodo trajale sedanje politične razmere in dokler bodo meščanski levčarski politični elementi pod popolnim vplivom socialistov. Ti elementi v ostalem ne pomenijo nikake resnične politične sile v državi. V takih okoliščinah moreta le združena desnica in centrum zadržati državi trajno in zanesljivo vlado reda in dela.

Novi papeški nuncij v Pragi

Rim, 6. avgusta. AA. Sv. oče papež Pij XI. je imenoval za apostolskega nuncija pri češkoslovaški vladi msgr. Ksaverja Ritterja.

Gospodarske vesti

Spremembe davčnih določb

Zakon o proračunskih dvanajstih, ki je stopil v veljavo 1. avgusta, prinaša, kakor znano, tudi nekatere bistvene davčne spremembe. O spremembah glede pridobitnine smo že obširneje poročali, spremenjene pa so tudi določbe glede drugih davčnih oblik.

Povišana rentnina na vloge pri velikih zadruhah in hranilnicah

Spremembe glede rentnine na vloge pri kreditnih zadruhah in hranilnicah so bile v Narodnem predstavništvu odobrene tako, kakor so bile predlagane. Te spremembe, ki jih vsebuje § 25. zakona o proračunskih dvanajstih, se nanašajo na rentni davek, ki se plačuje na hranilne vloge in bo sedaj znašal enotno 6%. Doslej je znašala izjemno rentnina na hranilne vloge pri Poštni hranilnici, pri kreditnih zadruhah, ki so oproščene družabnega davka, pri regulativnih hranilnicah in pri uradniških kreditnih zadruhah 3% izplačanih ali pripisanih obresti. Od 1. avgusta naprej pa znaša ta rentnina tudi za vloge pri teh denarnih zavodih 6%, kakor za vse ostale vloge. S tem se torej ukine ugodnost nižjega 3% rentnega davka, ki je doslej veljala za vloge pri kreditnih zadruhah in samoupravnih hranilnicah. To povišanje se nanaša na okrog 2,5 milijarde hranilnih vlog pri kreditnih zadruhah in hranilnicah v dravski banovini.

Olajšavo pa prinaša zakon o proračunskih dvanajstih glede obresti, ki jih upnik ne more iztirjati. Po § 46 zakona o proračunskih dvanajstih se izjemno od obstoječih zakonskih odredb ne predpiše rentni davek onim obveznikom rentnega davka, ki pravilno prijavijo davčnemu oblastvu svoje terjatve in pogodbeno koristijo teh terjatev in dokažejo, da ne morejo zaradi plačilne nesposobnosti dolžnikov ali zaradi obstoječih zakonskih predpisov (kmečki moratorij) izterjati obresti. Ti obvezniki rentnega davka se vnesejo v posebno evidenco in se jim rentni davek naknadno predpiše, kadar prejmejo te obresti. Zavezanec rentnega davka (upnik po posojilu) pa mora vsako spremembo in vsak sprejem obresti v 15 dneh prijaviti davčnemu oblastvu, sicer se kaznuje po § 138. V primeru, če je obvezanec rentnega davka ta davek že predpisal, se na zahtevo obvezanca plačilo davka

odgodi dokler ne izterja pripadlih mu obresti.

Enodototni izredni prispevek zavezancev uslužbenškega davka

Z novim zakonom o proračunskih dvanajstih je urejen tudi spor, ki je trajal leto dni glede enodototnega izrednega prispevka zavezancev uslužbenškega davka. Kakor znano, je Državni svet odločil v nasprotju s prakso davčnih oblasti, da so tega davka oproščeni tako nekvalificirani kakor kvalificirani delavci. § 44 zakona o proračunskih dvanajstih sedaj izredno priznava davčno prostost vseh delavcev glede tega enodototnega prispevka in pravi, da se izredni prispevek po § 16. finančnega zakona za leto 1934-35 pobira od vseh prejemkov, podvrženih uslužbenškemu davku, razen ponavljajočih se prejemkov iz onih službenih odnosov, ki niso zasnovani na mesečni plači z odgovornim rokom. Kdor prejema torej mesečno plačo, mora plačati enodototni prispevek, kdor pa prejema tedensko plačo, je tega prispevka oproščeno. Prav tako se ne pobere prispevek od plačnega služabništva, žandarjev, granicarjev, podoficirjev in starih upokojencev.

Banovinske trošarine na riž, kakao in čokolado

§ 51 zakona o proračunskih dvanajstih spreminja tudi uredbo o banovinskih trošarinah od 29. marca t. l. v toliko, da se znizata banovinska trošarina na neoluščeni riž od 0,90 na 0,80 Din za kilogram. Obenem se diferencira trošarina na kakao. Na sirov kakao v zrnu znaša trošarina kakor doslej 2 Din, na pražen kakao se poviša od 2 na 2,10 Din, na kakao v prahu in na kakavovo maslo pa od 2 na 2,50 Din. Trošarina na čokolado in bonbone s čokolado znaša 1 Din pri kilogramu, na ostala živila, ki vsebujejo kakao, pa 0,50 Din za kilogram. Obenem se ukine določba, da se na riž domačega izvora ne plačuje banovinska trošarina, tako da bo odlej obremenjen s to trošarino tako uvožen kakor tudi domači riž.

Gospodarske vesti

— Sladkor za čebelarje. Finančni minister je izdal sklep, da se čebelarjem za drugim in čebelarjem, ki so člani zadrug, izjemno že v začetku avgusta t. l. lahko izda dovoljenje za nabavo sladkorja brez plačila državne trošarine za prehrano čebel, in sicer v količini največ po pet kg sladkorja za vsak panj. Na podlagi tega sklepa finančnega ministra se sme nabava sladkorja brez plačila državne trošarine dovoljevati samo iz državnih tvornic sladkorja na Belju in Cukarići.

— Popusti za mednarodne veleposlance. V zvezi z že dovoljenimi popusti za obiskovalce mednarodnih sejmov obvešča prometno ministertvo vse zainteresirane, da so spremenjeni roki za odhod in vrnitev s teh sejmov. Tako velja za obiskovalce sejma v Smirni popust od 18. avgusta do 8. septembra in za vrnitev od 28. avgusta do 6. septembra; za obiskovalce sejma v Lipeku za odhod od 15. do 28. avgusta in za vrnitev od 25. avgusta do 12. septembra, za obiskovalce sejma na Dunaju, za odhod od 27. avgusta do 7. septembra in za vrnitev od 11. do 13. septembra, in za obiskovalce mednarodnega sejma v Gradcu za odhod od 9. do 22. septembra in za vrnitev od 14. do 27. septembra.

— Znižanje diskonta v Bolgariji. Počeniški s 15. avgustom bo bolgarska Narodna banka znižala diskontno mero od 7% na 6%.

— Poština za knjige do 3 kg. Prometni minister je s svojim odlokom od 22. julija odobril dopolnilo čl. 19 pravilnika za notranjo pošto službo (I. del) v toliko, da sme teža pošiljk s tiskanimi stvarmi znašati v notranjem prometu do 3 kg, kadar pošiljke vsebuje eno celo vezano knjigo. Poština za take pošiljke se plačuje po 25 par za vsakih 50 gramov ali za del te teže.

— Dobava. Dir. drž. rudnika Kakanj sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave kompletne kopalne kadi in stružnih nožev. Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 15. avgusta ponudbe glede dobave izolatorjev za visoko napetost. Komanda pom. arzenala Tivat sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave cinka, cinkove pločvine, kositra, svinca, elektrode, železne pločvine, železa in bakrenih cevi, do 22. t. m. glede dobave katraniranega motozva, merina, konoplje, lesa, jadrenine, do 23. t. m. glede dobave kablov, do 25. t. m. glede dobave žarnic, linoleja, do 26. t. m. glede dobave požarnih cevi, ognjegašnih aparatov, solne kisline, zrcalnega stekla, firneža, minija, barve, šelaka itd. Komanda por. zrakoplovstva Divulje sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave zvitihi filmov (Rollifilm), do 30. t. m. pa glede dobave celona. Direkcija državnih rudarskih podjetij Sarajevo sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave motorjev. Dne 4. septembra se bo vršila pri Upravi državnih monopolov v Beogradu očetna licitacija glede dobave raznega papirja. Pri vojno tehničnem zavodu v Kragujevcu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: 14. t. m. glede dobave krp za čiščenje, bombaža za čiščenje, čistega bombaža; 16. avgusta glede dobave umnja; 21. t. m. glede dobave svinčnih trakov; 24. t. m. pa glede dobave benzina, petroleja, lanenega olja, olja za kompresorje, strojnega olja, cilindrskega olja.

Borze

6. avgusta
Na ljubljanski borzi sta popustila Amsterdam in Berlin, a popravila sta se London in New York. V privatnem kliringu so avstrijski šilingi malo popustili na 8,60 — 8,70. V zagrebškem privatnem kliringu so se avstrijski šilingi trgvali po 8,5750, grški bonl po

33,50, angleški funti po 233,96 in španske pezete po 5,60. Na zagrebškem elektnem tržišču se je vojna škoda okrepila. Za kaso se je zaključila po 366 in 368. Zaključki so bili tudi v 6% begluških po 63,50.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2351,01 — 2365,61, Berlin 1751,33 — 1765,21, Bruselj 734,18 — 739,24, Curih 1424,22 — 1431,20, London 215,06 — 217,11, New York 4311,81 — 4348,13, Pariz 288,25 — 289,69, Praga 180,76 — 181,86, Trst 356,35 — 359,44.

Curih. Beograd 7. Pariz 20,375, London 15,15, New York 305,3750, Bruselj 51,6250, Milan 25,0675, Madrid 41,95, Amsterdam 26,7, Berlin 123,15, Dunaj 58,50, København 67,65, Praga 12,70, Varšava 57,85, Atene 2,9150, Bukarešta, 2,50.

Efeti

Zagreb. Vojna škoda 368 — 368,50, avgust, september, oktober 369 bl, 7% investicijsko 79 — 82, 4% agrarne 45,50 den, 7% Blair 68,75 — 69,50, 8% Blair 77,50 — 78, 7% posojilo DHB 75 — 76, 6% begluške 63 — 63,50, PAB 228 — 229, Trbovlje 90 — 100, Isis 50 bl, Sečera Osijek 105 — 120.

Beograd. Vojna škoda 368 — 368,50 (368), 4% agrarne 46 — 46,50, 7% stabiliz. 80 bl, 6% begluške 65 — 65,50 (65,50), 8% Blair 76,50 — 78, 7% Blair 69,50 — 70 (69,75), 7% posojilo DHB (75,25), Narodna 5000 bl, PAB 229 — 230 (228,50 — 229,50).

Dunaj: Staatseisenbahngesell. 24,45, Trboveljska 11,60, Alpina — Mont. 11,05.

Blagovna tržišča

2170.

+ Chicago, 6. avgusta. Začetni tečaji: Pšenica: za sept. 92,25 za dec. 94, za marc 95,8750; turščica: za sept. 77,6250 za dec. 61,3750, za maj 62,8750.

+ Novosadska blagovna borza (6. t. m.) Tenden. nespr. Pšenica nova: baška ladja Tisa, 79 kg za julij 126 (za avg. 131, za sept. 134, za okt. 137); ladja Begej 79 kg, 124 (129, 132, 136) baška in banatska ladja Dunav, 78 kg, 123 (128, 132, 134); sremška ladja Dunav, 77 kg 116,50, (121,50, 124,50, 127,50); gornje baška in gornje banatska, 79 kg 120 (125, 128, 132); baška, 78/79, 118 (123, 126, 129); banatska 78/79 kg 117 (122, 125, 128); sremška in slavonška, 78 kg 110 (115, 118, 121). Ri: baška 104 — 106. Ječmen: baški, sremški, novi, 64 kg 88 — 90. Oves: baški, sremški, slavonški novi 87,50—90, Koruza: baška 79—80, banatska 76 — 80. Moka: baška »Oge in »Oge 190—210, »2c 170—190, »5c 150—170 »6c 130—150, »7c 110—120, »8c 90—95. Otrubi: baški 79 — 81.

+ Budimpeštanska termišna borza (6. t. m.). Tendence čvrsta. Pšenica: za okt. 15,65 — 15,67. Turščica: za avg. 14,70 — 14,75, za sept. 14,33 — 14,35.

BOMBAZ.

+ New York, 5. avgusta. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za sept. 11,38 (prejšnji dan 11,35), za dec. 11,23 (11,24).

★

Nov komisar PAB

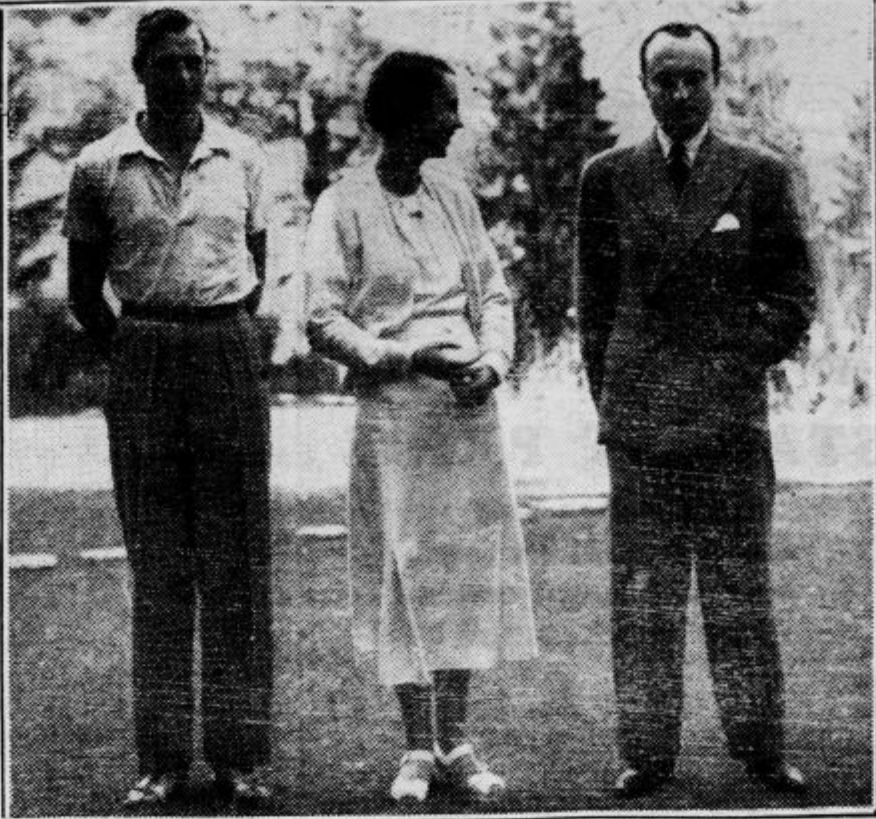
Beograd, 6. avgusta. AA. Imenovan je za predsednika Privilegirane agrarne banke za prihodnjo dobo treh let dr. Bogdan Marković, dosedanjí predsednik Privilegirane agrarne banke. Razrošen je dolžnosti komisarja pri PAB Budisav Cvijanović, načelnik kmetijskega oddelka banske uprave moravske banovine. Za novega vladnega komisarja je imenovan Miloš Sretenović, pomočnik kmetijskega ministra v pokloju.

Vremenska napoved

Vojvoda in vojvodinja Kentska na letovišču v Bohinju

Nj. Vis. knez namestnik Pavle (v sredi) s svojo svakinjjo vojvodinjo Kentsko in v vojvodo Kentskim, sinom angleškega kralja, na kolodvoru v Bohinjski Bistrici. Na desni adjutanta kneza namestnika

Vojvoda Kentski, kneginja Olga in knez namestnik v parku knezovega dvorca pri Sv. Janezu v Bohinju

Štirideset let po maturi

Ljubljana, 6. avgusta.

V ponedeljek so nekdanji abiturienti ljubljanske gimnazije praznovali štiridesetletnico mature. Ko se svoj čas pripravljali za ta izpit, so se dobredno »tresli«, kakaj 1. 1895 je bil v Ljubljani potres. Gimnazijsko poslopje na Vodnikovem trgu je hudo trpečo, učence so poslali na počitnice, samo maturanti so bili sklicani k rednemu pouku ki so ga včasih vzemirali podzemeljski sunki.

Za svojo proslavo so si izbrali ljubki škofjeloški kraj. Od kolodvora so zjutraj hiteli v Cnrgrobo. Ubrano zvonjenje vseh crnogrobških zvonov jih je že od daleč pozdravljalo, pred cerkvijo pa je bilo mnogo naroda, kakaj med jubilarji je bil visok cerkven dostojanstvenik, g. dr. Ivan Tomažič, škof mariborski. Starološki dekan in kanonik g. M. Mrak je vse pripravil, da njegova podružnica cerkev dostojno pozdravi škola in njegove tovariše, mobiliziral je tudi cerkveni pevski zbor, ki je z lepim petjem poveljeval sijaj cerkvenega opravlila.

Preden je škof zdel s sv. mašo, ki jo je sluzil ob asistenci g. kanonika Mraka in bogoslovca J. Pokornja, za dušni pokoj umrlih tovaršev in profesorjev, se je z altar-nih stopnic obrnil proti občinstvu ter ogovoril svoje tovariše s tako toplimi, prijateljskimi in v srce segajočimi besedami, da je ustvaril izredno svečano in navdušeno razpoloženje za ves dan. Sredi maše je s kora zadonel močeni bariton jubilarja Zana Završana, ki je zapel soli »Bone Deuse in Ave Maria«, prav tako kakor je pred 10 leti pel pri šolskih mašah. Po cerkvenem opravilu so jubilarji odšli v Aimanov grad k tovarišu g. dr. Jerneju Demšarju, primaru ju iz Ljubljane, ki jim je skupno s svojo ljubeznivo soprogo in dražestnimi hčerkami gostoljubno postregel s prigrizkom in dobro hladno pijačo. Odtod so se odpeljali v Škofjo Loko, kjer je bil pri »Cenetu« primavljen obed. Seveda so bile v navselejšem razpoloženju izgovorjene mnoge zdravice, tovariši Završan je zapel »mano pesem o svatbi v Kani Galilejski in vsakemu jubilarju posebej posvetil par kitic. »Smotna« je pokazala, da je od 75 maturantov živih še 45.

Proslave so se udeležili: 1) Arh Luka, profesor na škofjeloški gimnaziji v St. Vidu nad Ljubljano, 2) dr. Breclaj Anton, zdravnik v Ljubljani, 3) Budan Lambert, postajenačelnik v pok., 4) dr. Demšar Jernej, zdravnik v Ljubljani, 5) dr. Demšar Josip, profesor v pok., 6) Jerič Alojzij, župnik v Preloki ob Kolpi, 7) Koritnik Anton, ravnatelj Marijanišča v Ljubljani, 8) Logar Hinko, upravitelj bolnice, 9) dr. Mayer Ernest, načelnik banske uprave, 10) Mihelič Gvidon, starešina sreskega sodišča v Slov. Konjicah, 11) dr. Nahtigal Rajko, vseučiliški profesor, 12) Pengov Fran, profesor na škofjeloški gimnaziji v St. Vidu, 13) Petrič Janez, župnik pri Sv. Petru v Ljubljani, 14) dr. Skaberne Fran, načelnik Pokrajinske uprave v pok., 15) Smrekar Janez, vseučiliški kvestor v pok., 16) Stefan Karlo, svetnik

Sedem križev nadučitelja Lovra Perka

Tavčarja in šubice, umetnike in modroslovce — pa še celo galerijo drugih marljivih in ustvarjalnih mož nam je dala blagoslovljena Poljanska dolina. Že deset let je tega, kar je odšel v zaslužni pokoj Lovro Perko. Vprašajte danes v Poljanski dolini po njem: kakor da se je poslovil včeraj, tako ga presrečno hvaležno pomnijo stari in mladi vse tja gori do zadnjih hiš pod Ratitovcem in Blegašem. On sam je tudi še z eno nogo vedno v ljubljani rodni dolini. Kadarkoli pripravljajo Poljanci kaj novega, jo mahne med nje, povsod iskreno dobrodošel. Pravkar se spet mudi tam gori, — saj veste, da so v nedeljo vrli žirovci slavili tridesetletnico v svoji sokolski trdnjavi. Pa ne bi bilo njega poleg, njega, ki nosi znamenje sokolskega pripadništva na prsih s takim ponosom, kakor morda malokdo izmed mladih. In tako nam ne more preprečiti, da ne bi sporočili slovenskemu svetu: predragi naš Lovro Perko mora danes natovoriti sedmi križ na svoje krepke rame.

Dr. Ivan Tavčar nam je v svojih povestih predstavil množice like kmetijskih krajev in poljanskih hribov. So tam možje in gospodarji, da malo enakih po slovenski domovini. Ali Tavčarjevemu bratrancu Lovru Perku, ki je po kremenitosti pravi Poljanec, zibelka ni stekla pod streho ve-

ležniške direkcije, 17) dr. Tlačar Josip, zdravnik v Ljubljani, 18) dr. Tomažič Ivan, lavantinski škof v Mariboru, 19) Vodnik Hinko, gim. profesor v Ptuj, 20) dr. Vončina Fran, načelnik banske uprave, 21) Završan Ivan, magistratni svetnik v pok., 22) Zemlja Fran, svetnik železniške direkcije

Usodna nedelja požarov in nesreč

Dvor pri Žužemberku, 6. avg. Pretekla nedelja 4. t. m. je bila za nas res usodna. Že zjutraj se je primerila prva nezgoda. Mladenič Arkar Feliks iz Trebe vasi št. 15 je bil s kolesom namenjen v Stražo. V Strmolah, hudem klancu nad Stražo, so se mu gladko prelomile vilice na prvem kolezu, naka je fant strmoglavil po cesti navzdol in obležal onesveščen. Tam sta ga pozneje našla dva potnika, mu nudila prvo pomoč, naka so ga z vozom prepeljali v kandijsko bolnišnico. Ves obraz je imel do ušes raztrgan, pa tudi sicer je bil močno poškodovan, tako, da je v bolnici ranam podlegel.

Malo pozneje je bila naša gasilska četa pozvana v 15 km oddaljeni Dobrnič, kjer je pogorelo več poslopj. Komaj so se gasilci okrog 14 ure vrnili domov, je nastala nevihta in strela je užgala hišo Alojzija Mur-na na Laščah št. 4. V največjem naliivu je četa odšla v 5 km oddaljeni kraj nesreče. Močnemu naliivu in pa takojšnji pomoči gasilcev je zahvaliti, da se ogenj ni razširil

Vlomilska družba pod ključem

Ljubljana, 6. avgusta. Našim čitateljem bo gotovo še v spominu vrsta drznih vlomov, ki so bili izvršeni in teku zadnjih sedmih mesecev v Ljubljani ne da bi jih bilo policiji doslej uspelo razjasniti. Tako je bilo januarja vlomljeno v letno hišico optika Jurmana ob Ljubljani in talovi so odnesli za okrog 10.000 Din blaga. Maja je bilo vlomljeno v enako hišico optika Zajca in vlomilci so mu prizadejali za 1750 Din škode. Največji plen pa so vlomilci odnesli sredi prejšnjega meseca iz vile uradnika ljubljanske podružnice Narodne banke Jurija Baicha na Hradeckega

na sosednja s slamo krita poslopja in je pogorela edino le Murnova stanovanjska hiša, ki je bila zavarovana le za Din 2.000.

Ko so v vasi Podgozdu zapazili ogenj, so odšli štirje mladi fantje kar preko polja k požarišču. Med potjo jih je ustavil silni naliiv in skočili so vedrit pod samotno hrast, kjer sta bili že prislonjeni dve njivski brani. Nenadoma pa je udarila v hrast strela in vsi štirje so obležali na tleh. Čez čas sta se dva zavedla in vsa oslabljena splazila po kolenih v vas klicat pomoči. Ko so vaščani prihiteli, je bil eden od fantov, 16 letni Legan Franc iz Podgozda št 2 mrtev, drugi, Bljek Alojz iz št. 5 pa globoko onesveščen. Tudi poklicani zdravnik prve-mu ni mogel več vrniti življenja, nudil pa je pomoč drugemu, ki bruha kri in toži o hudo notranjih bolečinah. Ostala dva fanta sta zdrava, o dogodku pa ne vsta povedati drugega, kakor da sta nenadno padla in da sta se zavedla tako slaba, da sta mogla le po kolenih priti domov.

cesti, ki je bil malo prej odpotoval z družino na počitnice, pa so mu talovi iz nezavarovane hiše odnesli raznih dragocenosti za kakih 18.300 Din.

Te dni je policija prišla na sled pisani tolpiči, ki ima našete vloje, pa najbrž tudi še kaj drugih na vesti. Vodja družbe je bil 34-letni brezposelni čevljarški pomočnik Stanko Jereb. ki je bil zaradi vlov-mov in tatvin že kakšnih desetkrat kazno-van, kol njegova varna desna roka pa se je razkrinkal neki 30-letni mizarski pomočnik F. P. Na njegovem stanovanju so našli do-dobrošen del blaga nakradenega pr Jurma-

nu, Zajcu in Baichu. F. P. je v preiskavi odkrito izpovedal, da je vleme izvršil Jereb v družbi nekega neznanega komplica, on sam pa je bil pri stvari le toliko udeležen, da je Jerebu dajal informacije o tem, kje bi se kaj izplačalo poizkusiti srečo za plenom in da mu je hranil nakradeno blago, Policija sumi, da je izsledena družba zakrivila tudi nedavni vlom v stanovanje A. H. na Hradeckega cesti, kjer je bilo ukradene za okrog 4000 Din zlatnine.

Lovro Vaupot — sedemdesetletnik

Slovenjgradec, 6. avgusta

Danes slavi g. Lovro Vaupot svoj 70. rojstni dan. Rodil se je leta 1865 kot sin kmečkih staršev, posestnikov na Sance-ljemem v Starem trgu. Z najboljšim uspehom je dovršil štirirazredno ljudsko šolo v Slovenjgradu in dobil potem službo v notarski pisarni dr. Tomshega. Kmalu po odsluženju vojaščini pa ga je prevzela kot svojega uradnika Okrajna hranilnica in je pri tem najuglednejšem denarnem zavodu mesta, ki jih je imel poleg tega še na in glavni uradnik do svoje upokojitve le-tos 1. julija. Na tem mestu je bilo njegovo delo pravi blagoslov za meščane in za kmetije po vsem okraju. Njegovi nasveti so bili odkriti in premišljeni, njegove od-lobe pravične, ravnanje pa je znal z našimi ljudmi tako, kakor to danes malokdo zna. Kdo bi našteval službe in odgovorna mesta, ki jih je imel poleg tega še na svojih potrpežljivih ramah. Upravljal je pisarno javne bolnišnice 30 let, bil je ne-štetokrat občinski odbornik, tajnikoval je dolga leta okrajnemu zastopu

Lovro Vaupot je razdal sebe ljudstvu in svoji družini. Vsem svojim otrokom — vseh skupaj jih je 11 — je zgradil trdne temelje za njih lastna življenja, kot naj-boljši delež pa je dal vsem na pot svojo poštenost in svoj čut tovarštva do vseh ljudi. Zato so kakor on tudi njegovi otroci taki ljudje, ki jih ima vsak rad. Ko gleda ob strani svoje dobre žene ge. Helene in svojih otrok nazaj na svoje skrbni in dela bogato življenje, naj bo prepričan, da je spoštovanje, ki ga uživa v mestu in vsemu okraju, najboljši izraz trajnih spomenikov, ki si jih je postavil s svojim delom in s svojimi vrlinami.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

Franz Josefove grenčice

prirodne

grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Vodo v Suho Krajino?

Novo mesto 6. avgusta

V Suhi krajini, v občini Hinju, boluje mnogo ljudi, starih in mladih na griži, Dolžijo, da je slaba voda vzrok, da se ob času suše oglašajo bolezen. Bivši poslanec Anton Klinc se je potoval ves čas poslanstva za zidanje prepotrebne vodovoda v Suhi krajini, poročal je na pri-stojnih mestih v Ljubljani in Beogradu ter navedel primere takega obolenja že pred leti. Vselej pa so mu odgovorili, da za-zidanje ni potrebnega denarja. Tudi pred od-hodom iz Beograda se je zavzel za stvar ter predložil novemu ministrskemu pre-sedništvu spomenico, s katero je poleg drugih potrebnih in koristnih stvari pri-poročal napeljavati dobre pitne vode v Suho krajino s tem, da se zgradi vodovod iz one milijarde dinarjev, ki so jo najeli za jav-na dela. Načrti za ta vodovod so pri hi-gienskem zavodu v Ljubljani izgotovljeni, treba je le denarja in dobre volje.

Hlod je ubil delavca

Tržič, 5. avgusta.

V lepi soteski proti Dolini v gozdu nad takzv. Hudičevim mostom se je pripetila po neprevidnosti strašna ne-sreča, ki je zahtevala mlado življenje. V gozdu, ki je last Poljanarja Antona, posestnika pri Sv. Ani, so spravljali hlode delavci: Krč Ivan, Makarov Mirko, Alič Janez in Klopčaver Jožef. Ker

se je nekaj hlodov zataknilo na bregu, je šel 27-letni Klopčaver Jože do zagvozdne z namenom, da bi hlode spravil navzdol. Ostali delavci niso polagali dovolj paznje na svojega tovariša in so kmalu nato jeli spuščati hlode ne-moteno naprej. Tako je zadel en hlo-d Klopčavra, ga vrge 10 metrov in mu zadal tak sunek v glavo, da je Klopč-aver obležal na mestu mrtev. O ne-zgodi ostali delavci niso ničesar vedeli ter so delo mirno nadaljevali. Šele, ko ni bilo Klopčavra od nikoder, so šli gledat, kje se nahaja, naka se jim je nudila strašna slika. Delavec, ki je baje nesrečo zakrivil, je še nedoleten.

Nad 6 milijonov Din posojil vkjiženih

Ljubljana, 6. avgusta Zemljiška knjiga ljubljanskega sreskega sodišča izkazuje za julij pri 68 realitetah v mestu in okolici za 6.001.376 Din vknji-ženih posojil in hipoteknih kreditov. Naj-večje posojilo 2.500.000 Din je bilo vknji-ženo na rdečo hišo mestne občine na Pol-janski cesti. To posojilo je občini dovolila in izplačala Državna hipotekarna banka. Mestna občina se je zavezala plačati banki posojilo v 10 letih. Plačevala bo letna od-plačila po 6,34%, 8% zrazumne obresti od-nosno do obresti obresti za primer, da ob-čina ostane v zastanku z rednim plačilom. Za enkrat za vselej si je banka izgovorila 1% kot plačilo za vse režijske stroške. Ob-čina je dalje obvezana vsak mesec do 5. plačati banki na poseben račun šestino polletnih anuitet. V ostalem so bila na zemljišča v mestu in okolici dana tudi še druga večja posojila od 100.000 do 300.000 Din. Državna hipotekarna banka je dovoli-la nekemu ljubljanskemu trgovcu in pose-stniku posojilo 224.000 Din, ki se obrestu-je s 7% obrestmi in proti običajni provizi-ji.

V juliju je bilo izvršenih tudi več real-nih eksekucij, v prvi vrsti so bili z izvr-šbo vknjiženi mnogi davčni zaostanki, med njimi zaostanek 45.773 Din, pri katerem so samo davčni izvršilni stroški znašali 2230 Din. OUZD je julija izvedel več in-tulacij za neplačane prispevke. Tako so na nepremičnine neke ljubljanske tovarne vknjižili za 205.206 Din, ki jih je podjetje dolgovalo za delavsko zavarovanje od av-gusta lani do konca maja letos.

Vašim otrokom je treba, da so na zraku!

Zrak in solnce prinašata zdravje. Poslušajte nasvet! Za-ščitite kožo svoje mladine z Nivea kremo, kajti ona po-spešuje ustvarjanje pigmenta, ki je najboljša in najbolj naravna zaščita za človeško kožo.

NIVEA-CRÈME

vse, a prava uspešna šola se je pričela šele po dozidavi. Nad 400 šolobveznih otrok je začelo črpati znanje v novi lepi

šoli — in splošni dvig prosvete v prebu-jeni, samozavestni, napredni Poljanski do-lini je očiten na vsakem koraku.

Vprašajte kogarkoli v Poljanski dolini, kako je nadučitelj Perko živel z ljudstvom, in tudi nasprotnik ne bo mogel utajiti, da je Perko gibal in delal povsod: Pri Po-sojilnici, pri Sokolu, pri Bralnem društvu, nobena nedelja ni minila brez kakšne se-je in nobena seja brez nadučitelja Perka. To je bila moč njegovega značaja in pošte-nja: z vsem temperamentom predvojnih naših borcev na deželi se je Perko boril v politiki in organizacijah, bil je tarča strupenih napadov, vedno na robu nevar-nosti, da ga maščevalnost nasprotnikov strmoglavil in uniči, toda strahnil se ni nič-sar-in prav ta njegova odločnost in pošte-na vmeja je bila zmagovita, da so sled-njki tudi nasprotniki sneli klobok pred njim, ki je bil vselej cel mož. On je še bil ob volitvah po cenzusu volilni mož, v žireh je nekoč porazil samega dr. Janeza Ev. Kreka. Tistih dob je tudi začel mar-jljivo sukati pero in je postal eden najmar-jlivejših člankarjev »Slovenskega Naroda«, »Rodoljubca«, in Gorenjca. V »Uči-teljskem tovarišu«, nekočkrat tudi v »Po-potniku«, je obravnaval vprašanja, da je članke skoro vedno ponatiskoval »Sloven-ski Narod«.

Ko je nastopila vojna, so Perka seveda najprej vzele na piko, vsa vs Poljane je bila »Srbofilskaa. Čim pa je minula mora svetovne morije, je Perko znova segel po

peresu in odtlej ga »Jutro« in »Domovi-na« štejeta med svoje najzvestejše. Pri komentiranju dr. Tavčarjevih zbranih spi-sov dr. Ivan Prijatelj ni mogel najti bolj-šega tolmača in popolnjevalca. Lovro Perko nas je povedel k virom, iz katerih je poljanski bard zajemal najsočnejše, naj-bujnejše opise svojih ljudi, krajev in zgodb. Premnogokrat je Perko vrge kar-te na Visokem, poleg krvne vezi ga je s Tavčarjem družilo iskreno prijateljstvo, bil je pobratim umetnikov šubice in mno-gih veljavnih mož iz poljanskih krajev in iz visoke družbe. Že nekateri zanimiv opis ali spomin smo brali v »Jutru« in še bi veljalo zapisati marsikaj, kar zna Perko mično in saljivo pripovedovati v tova-riški družbi. Ob koncu leta 1925 je stopil v zaslužni pokoj, ki ga preživlja v Ljub-ljani, skrbč za svojo družino. Pravega po-koja ne pozna. V knjižnici konzorcija »Ju-tra« je vedno pri delu in še rad seže po peresu, kadar gre za zadevo upoko-ženih učiteljev ali Poljanske doline. Ko ga vsi s spoštovanjem in toplo simpatijo ob-čudujemo, da je po tolikih letih borbe pa tudi budih udarcev tako pokončen in ve-dre, pač nikoli ne podvomimo, da se bo živahen gibal med nami še kopico let. Saj to je ravno naša iskrena želja ob čestitem jubileju, ki se ga gotovo s pravo prijatelj-sko radostjo spominjajo številni svolski, v borbah kaljeni in preizkušeni tovariši našega dragega Lovra Perka.

Domače vesti

• Dom kralja Aleksandra I. v št. Danje-lu pri Prevaljah. Akcijski odbor za o-sta-vitev Alekseandrovega doma v št. Danje-lu bo za petnajstletno koroškega plebiscita priredil 1. septembra na Poljan. pri Pre-valjah velik narodni tabor. Pri tej priliki bo odkrit in blagoslovljen spominski ka-men, po vnanosti povsem sliden kletje-mu kamnu pod krnskim graščim; nato bo ob kamnu služba božja, popoldne pa se uprizaro na prostem ob kamnu Fr. Brenka slavnostna igra »Poslednje ustoličenje« s sodelovanjem okrog 200 igralcev.

★ Obisk uglednega turškega pisatelja. V Banjaluki se je mudil tri dni turški pisatelj Aka Gindiz, ki je tudi poslanec turške na-rodne skupščine v Ankari. Ugledni gost je sedaj zapustil našo državo in se je pred odhodom prisrčno zahvaljeval za veliko go-stoljubje. Svojim prijateljem v Banjaluki je obljubil, da bo napisal knjigo o življenju muslimanov v Hercegovini.

Z URAN KREMO

masirana koža postane v dveh urah na-solnco temno rjava, lepa gladka in mlada

• Po vseh večjih mestih zapadne Avstra-lije, kjer žive jugoslovenski izseljenci, se je pričela velika akcija za zbiranje prispev-kov za spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I., ki ga bodo zgradili v Splitu. Velik odziv je našla ta akcija v Hen-ry Heal, Spearwoodu in Ausburnu Parku, kjer se je celo vršilo zborovanje tamkajš-njih jugoslovenskih izseljencev, ki jim je častni konzul Marič razložil pomen velike-ga nacionalnega pokreta. V kratkem času so zbrali preko 120 funtov sterlingov. Novi prispevki prihajajo dan za dnem. Na izrec-no željo jugoslovenskih izseljencev v za-padni Avstraliji odpotuje konzul Marič pri-hodnji mesec v Jugoslavijo ter bo položil na Oplencu na grob Viteškega kralja sre-brn venec.

• Lepa svečanost na Begunjski. Na va-lidno podružnico SPD v Radovljici, ki je praznovala svojo 40. letnico, se je v nedeljo pri Roblekovem domu na Begunjski zbra-lo veliko število planincev iz vseh krajev. Podružnica je počastila tudi spomin svo-je pokojnega načelnika in častnega člana, blejskega lekarnarja Hugona Robleka, ki je pred 15 leti izgubil življenje pri požigu Narodnega doma v Trstu. Pred domom je opravil službo božjo župnik g. Fran Goritk iz Begunje ter s svojimi toplimi besedami globoko ganil vse prisotne. O pomenu pro-slave je govoril načelnik podružnice g. Slavko Šušteršič, njeno zgodovino pa je opisal njen bivši načelnik g. dr. Prešern. Orisal je velike zasluge prvih slovenskih planincev, med katerimi je Hugon Roblek zavzemal tako odlično mesto. G. Figar je z občutkom prednašal primerno pesem, g. dr. Čermelj pa je govoril v imenu Zveze jugoslovenskih emigrantskih društev ter položil pod Roblekov silko krasen venec, ki ima na trobojni napis: Mučeniku Hu-gonu Robleku - Jugosloveni iz Trsta, Gori-ce in Istre. Slovenski kvintet je zapel ne-kaj lepih pesmi, popoldan pa so udeleženci proslave prebili na lepi prireditvi v Polj-čah.

LEICA, CONTAX IN RETINA
povečave izvršujem prvovrstno!
DROGERIJA IVO KANC, NEBOTIČNIK

• Umetniki na Bledu. Pišejo nam: Iz Beograda je prišel v hotel »Toplice« na Bledu odlični mojster Milivoj Uzelac. Ne-davno je portretiral Nj. Vel. kraljico in do-vršil velik druzinski portret kraljevske-ga doma. Na tem krasnem delu mu je iz-redno uspelo naslikati blagopokojnega kralja Aleksandra z njegovim značilnim bla-gim nasmehom. Uzelac živi že nad 10 let v Parizu, kjer se je izredno močno uvelja-vil. Lepota Bleda ga je prevzela, da bo spravil pokrajino na platno. Želimo, da bi prihodnje leto privedel s seboj gardo-vo-jih prijateljev: Deraina, Vlaminka, Frie-sa... Pri Petru biva karpaka g. Iva Despičeva iz Sarajeva. Vsako leto prihaja na Bled. Portretirala je člane kraljevske-ga doma, a njen najnovejši spomenik kralja Aleksandra stoji pred ljubljansko to-bačno tovarno. Dalje slika blejsko pokraj-no peenik naših krajev slikar Pavlovec. Dovolil je že več krasnih slik v svetloze-lenih in sivih harmonijah, ki so za Bled najbolj značilne. Pozdravljamo njegovo de-lo s posebnim veseljem, ker smo doslej po-grešali res umetniških pokrajinskih slik z Bleda.

• Pri poštni direkciji v Zagrebu je ime-novan za šefa glavne kontrole g. Krešimir Korosak. Za knjigovodjo kr. banske upra-ve v Zagrebu je imenovan g. Evgen Lisanj.

• Za jubilejni sklad Ciril Metodove druž-be je nakazala podružnica v Šostanju 130. Din. Iskrena hvala! Prosimo vse OM po-družnice in rodoljube, da se spominjajo na-še obrambne družbe ter prispevajo za ju-bilejni sklad, ki bo pričel naši požrtvo-valnosti in zavednosti.

• Novi grobovi. V Apihovi ulici v Ljubl-jani je umrla gospa Alojzija Jezerškova, soproga dohodarskega prejemnika v p. Po-greb bo jutri ob pol 15. - V žireh je umrl g. Stefan Mlakar, fotograf, star šele 34 let. Pokopali ga bodo danes ob 16. - Pokojnima blag spomin, žalostnim naše iskreno soča-tje.

• Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani, Kongresni trg 2-II. (Trgovski učni zavod) je dosegel v preteklih letih najboljši uspeh. Zavod razpolaga z najmodernejšim programom, ki ga izvajajo samo prvovrst-ne učne moči. — Istotam se vrše razni več-erčni, jezikovni, strojeopisni, stenografski in drugi specialni tečaji. Zavod daje ustno ali pismeno vsa pojasnila brezplačno. — Priporočamo!

• Obledelke obleke barva v različnih bar-vah in plisira tovarna JOS. REICH.

Zvočni kino Dvor
Telefon 27-30
Danes ob 4. 7. in 9. uri
senzacija
OTOK
IZGUBLJENIH
BRODOV
Vstopnina za parket Din 3.50

★ Turing klub, podružnica Ljubljana, obvešča, da imajo po obvestilu švicarske-ga konzulata vsi njegovi člani, ki se mu-dijo v švic, popust pri nabavi benzina in sicer dobijo benzin v času od 10. julija do 31. oktobra t. l. 6 centimov ceneje pri litru. Pri vstopovanju v švicavo mora vsak-do na meji zahtevati tozadevno izkazni-co, katero pri povratku zopet na meji predloži, nakar dobi tu izplačano razliko. Popust velja za največ 300 l kupljenega goriva. Na ta način stane benzin v švic za inozemca str. 0.36 po litru. Dalje ima ljubljanski Turing klub, ki ima pisarno v Gajevi ul. št. 3 »Putnik«, na razpolago za svoje člane seznam vseh evropskih ugo-vornih gostišč, včlanjenih v mednarodni turistični aliansi. V teh gostiščih t. j. re-stavracijah, hotelih, garažah itd. uživajo vsi člani tudi brezplačno garažiranje. Ta seznam velja vsakega člana samo tri di-narje, dobi pa vsakdo seveda tudi brez-plačno seznam domačih gostišč, kjer ve-ljavno isti popusti. Vsa ta gostišča so opre-mljena na vidnih mestih z znaki Turing klubov doma in v inozemstvu.

MED. UNIV.
DR. ALBERT TRTNIK
se je preselil v Gledališko ulico 14, prtlj.
Ordinira od pol 10. do 12. in od 4. do 5.

Iz Ljubljane

u— Identiteta na Glinah povožene star-ke ugotovljena. Kakor je policija dognala že v ponedeljek zvečer, je bila nesrečna starka, ki je našla smrt pod lokomotivo vrhniškega vlaka, 88-letna Marija Hribar-jeva z Viča. Preživljala se je s tem, da je po hišah in po smetiščih pobirala staro železo in ga potem prodajala dalje. Stano-vala je pri svojem posinjenem na Viču, ki ima pri mestni občini ekonomsko službo. Njen mož čevljar je pred leti umrl.

BON
za brezplačno razvijanje zvitega filma,
ki ga kupite pri meni, dobite v drogeriji
IVO KANC, NEBOTIČNIK

u— Tihotapec saharina pod ključem. Orožniki iz št. Vida pri Stični so naleteli na sumljivega prodajalca, ki je nudil sa-harin po ...ah. Ko so ga aretirali, so našli pri njem 13 zavojčkov prepovedanega sla-dila, a kakor je izpovedal sam, je imel takšnih zavojčkov 25, dobil pa jih je od neznanca v št. Vidu nad Ljubljano, da jih dalje proda. V tihotapu, ki se je sprva skušal orožnikom predstavit pod tujim imenom, so pozneje spoznali nekega Mar-tina K. iz Morjanske ulice v Ljubljani. Fanta so izročili sodišču.

u— Spet roparski napad v Tivolju. Od-kaer se z nastopom gospodarske krize ljubljanske ulice napolnile z raznimi pro-dajki in bosajki, so se pričeli ponavljati tu-di razni izsiljevalski in roparski napadi po samotnejših poteh v okolici Ljubljane. Zlasti pot skozi Tirolski gozd proti Čadu je doživela že nekaj takšnih razburiljivih srečanj. Tam sta bili v ponedeljek popold-ne blizu znanega vodovodnega rezervoarja nad Večno potjo napadeni dve mladi dami, ki sta si šli v Rožno dolino ogledovat ne-ko stanovanje. Na klopi ob poti je sedel precej dobro oblečen fant, star kakšnih 18 let. Čez hip je pritekel za njima v sa-mih nogavicah - čevlje je bil namreč že prej sezul in zavite v papir položil za dre-vo ob poti - in je enim izmed njiju iztrgal ročno torbico iz rok, v njej pa okrog 500 Din gotovine. Sprehajalci, ki so bili v bli-žini, so na vik in krik napadenih dam si-cer začeli zasledovati drznega roparja, a se jim je kmalu izgubil v gozdu. Za njim so ostali samo čevlji, ekriti za drevesom, po katerih ga bo skušala policija spoznati.

Zvočni kino Ideal
Danes ob 4., 7. in 9½ zvečer
film smeja
VESELA KAVALERIJA
Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din

u— Zdrženje krojačev, krojačice in so-rodnih obrtov v Ljubljani priredi trideset-ski prikrejvalni tečaj za dame in mo-ško krojenje. V tečaj se sprejemajo mo-stricte in mojstri ter pomočnice in pomoč-niki, ki so dopolnili tri leta pomočniške do-be. Prijavnina znaša za vsak tečaj 130 Din. Prijave sprejema pisarna Zdrženja na Sv. Petra nasipu št. 19. do vključno 15. t. m. veak dan od 3. do 5. popoldne.

u— Nagradni foto - natečaj revije »Ju-goslovenski turisti - Naša pota« je podal-šan do 31. avgusta. Do tega dneva je treba vse posnetke oddati v trgovini »Foto-tou-riste«, Aleksandrova cesta, kjer dobite vsa potrebna pojasnila.

u— Društvo izložbenih aranžerjev naj-vljudneje vabi vse člane in prijatelje dru-štva, da se s t. m. polnočestvno udeležijo ekskurzije v Bonačevce podjetje na Kolje-vev pri Domžalah. Odhod bo z vlakom ob 13.50. Na evidenče!

Iz Celja

e— Obisk obrtne razstave je stalno ze-lo zadovoljiv. Vsak dan prihaja tudi mno-go zunanjih obiskovalcev, med njimi lepo število inozemcev, ki se izražajo nad vse pohvalno o lepi prireditvi. Na vseučnem prostoru vlada vsak dan, zlasti pa zvečer, živahno vrvenje.

e— Šahovski klub v Gaberju je na usta-novnem obnem zboru izvolil g. Emila Češgraja za predsednika.

e— Regulačjska dela na Sušnici, na ozemlju okoliške občine, so bila pred dne-vi obnovljena, ker je okoliška občina pre-jela 35.000 Din iz bednostnega sklada. Zdej je zaposlenih 25 delavcev, če pa ne bo kmalu prispel večji prispevek, bo tre-ba delo spet ustaviti. Zato pričakujemo, da se bo z izdatnim prispevkom iz bednost-nega sklada omogočilo nadaljevanje in do-vržitve teh važnih javnih del.

STAROST PRIDE

toda zobje bodo
ostali mladi in lepi,
ker jih negujem z
zobno kremo

C I M E A N
katera uničuje
Z O B N I K A M E N
in obenem čuva
Z O B N O S K L E N I N O !

e— Drzen vlom sredi mesta. V noči od ponedeljka na torek so tatovi s ponare-jenimi ključi odprli železni mreži in okni dveh izložb krojaškega mojstra Jakoba Kovača v Razlagovi ulici in odnesli iz obeh izložb vse manufakturno blago, vred-no 6.600 Din. Za vlomilce še ni sledu. Go-tovo so imeli dovolj časa, ker so izložbi po vlomu spet v redu zaklenili.

e— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 zvočni vefilm »Misterij džungle« in zvo-čni tednik.

Iz Maribora

—a Mariborske slike so tudi letos izšle ob priliki Mariborskega tedna. Zbirka vsebuje obilo slik in reklamnega materiala. Infor-mativen uvodni priručnik je napisal mariborski župan dr. Fr. Lipold.

a— Počitniški dom kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju. Deca II. skupine se vra-ča po enomesečnem letovanju v petek 9. t. m. popoldne in prispe z vlakom ob 11.14 uri v Maribor — glavni kolodvor. Starši otrok se naprošajo, da svoje otroke pričaku-jejo na kolodvoru. Deca, ki je namenjena na letovanje v III. skupini v Počitniški dom kraljice Marije, odide iz Maribora — glav-ni kolodvor v soboto 10. t. m. z vlakom ob 9.40 uri. Svojo prtljago naj prinese v petek 9. t. m. ob 9. v Zdravstveni dom, Korošče-va ul. 3, kjer bo zdravniški pregled. Na kolodvor naj pripeljejo starši svoje otroke vsaj pol ure pred odhodom vlaka.

a— Najpomembnejši pes v Jugoslaviji. V okviru »Mariborskega tedna« je bila v ne-deljo popoldne na razstavišču produkcija dresiranih psov v policijske in obrambne namene. Produkcijam je prisostvovalo iz-redno veliko gledalcev, ki niso stediši s priznanjem in pohvalo. Pod spretnim vo-dstvom g. Franca Gorjupa iz Celja so se predvajale skupne apelske vežbe, pri kate-rih se je izkazalo, da je najpomembnejši pes v naši državi nemški ovčar »Bes«, last g. Franca Gorjupa iz Celja, ki ga je vodila Gorjupova hčerka Sonja. Izvzretno so se iz-kazali Pengovov doberman »Rex« iz Kon-jic, žilavcska doberman »Tel« iz Rožan-čev ruski hrt »Volga« ki jih je vodil Goru-pov sin Erik. V obrambni in varnostni službi sta se pri izselitvi in eksportiranju zločinca mimo omenjenega »Bes« stja-vo izkazala tudi »Rex« in »Tel«. Izvzretno se je nadalje obnesel amatersko dresiran nemški bokeer »Ris«, last Franca Milavca sen. iz Ljubljane, odlično je izvedel vse apelske vežbe, pri katerih se je povzpel tudi na visoko lestvo. Enako odličen je bil »Ris« tudi v obrambni in varnostni službi. »Bes« in »Ris« sta bila odlikovana za svo-ja odlična izvajanja s srebrno kolajno, oba doberman pa z bronasto, ki jih je kot na-grado določil Klub ljubiteljev sportni psov.

— Tram-rešitev v zadnjem trenutku. Na studenški strani se je ob znanih čereh za-padno od Mariborskega otoka, kjer je bi-la prvotno projektirana elektrarna, kopal Alfonz Gaspar, ki je zašel v nevarne vrtin-ce starega »Steinbrucha«. V zadnjem tre-nutku ga je rešil iz usodnega vrtinca tram-nekega očividno brodolomnega splava.

a— Motociklistična nesreča je doletela pri Sv. Marjeti ob Pesnici 33-letnega kamnoseka Roberta Rozmana iz Pobrežja. S strto desno nogo in desno roko so ga prepeljali v ma-riborsko bolnišnico.

a— Ponesrečen otrok. Dninarjev sinko F. Poš iz Razvanja je padel ponoči iz zibelke ter si pri padcu strl levo ročico. Otroka so odpremili v splošno bolnišnico.

a— V smrt je hoteli 17-letna R. F., po poklicu delavka. Zastrupila se je z vodikom, vendar so ji zdravniki v splošni bolnišnici rešili življenje.

a— Škoda je že ugotovljena. Policija je dognala, da so drzni vlomilci v Pošovo tr-govino na Aleksandrovi cesti odnesli tri ob-leke in 1 srajco, pač pa trpi urar Kneser škodo 41.000 Din.

a— Veliko škodo je prizadel ogenj posest-niku Francu Belcu v Pangorcih. Zgorelo je gospodarsko poslopje, kolarnica in drvarni-ca ter ves inventar in skupni vrednosti 40.000 Din.

a— Pred vel. kazenskim senatom se je obravnavala včeraj zadeva trgovskega po-nika Ivana Gabriča, ki je obtožen, da je pri-stal na ponudbo svojega brata Milana Ga-briča, heimwehrovskega poročnika v Grad-cu, da bo sodeloval pri prevozu orožja in municije iz Avstrije v našo državo v cilju pasilne restavracije vlade Habsburžanov v pokrajinah bivše Avstrije. Razprava je bila tajna in se bo sodba razglasila danes do-poldne.

ELITNI KINO MATICA
Tel. 21-24 Te. 21-24
Danes ob 4. 7½ in 9½ premiera
veselega filma **Jean Harlow**
v filmu
ZENINO OROŽJE
Dopolnilo Paramountov žurnal.
Globoko znižane cene.

Sokolstvo

Ob tridesetletnici Sokola med Žirovci

Žiri, 6. avgusta.
Proslava 30-letnice žirovskega Sokola se je obnesla v nedeljo ob najkasnejšem vre-menu in ob častni udeležbi. Ze takoj zju-traj so se pričele zgrinjati sokolske čete in prijatelji Sokolstva v naši obmejni trdnja-vi. Trije nabito polni avtobusi so pripelja-li pripadnike ljubljanskih sokolskih društev, med prvimi sta prispela tudi prvi podstaro-sta SKJ br. E. Gangl in častni načelnik dr. Murnik s člani starejšinstva br. gospo-darjem Živkovičem, podnačelnikom Jerasom in župnim prosvetarjem br. Poharcem. Na-dalje so še vse popoldne prihajali iz Poljan-ske doline, Škofje Loke, Logatec, Rakeka, Cerklje in od drugod. Sama sokolska četa iz Savodnjega, tik meje v Oselci, je dala z naraščajem, ki je pri telodvabi tudi na-stopil, nad 60 udeležencev, kar je pač za tak hribovit kraj sprejeto visoke sokolske zavednosti. Po spoldarskih vajah je odko-rakalo sokolstvo izpred Sokolskega doma z godbo Sokola I. na čelu na župno pokopa-lišče na Dobravevi.

Ganljive svečanosti s počastitvijo pokoj-nih članov se je udeležilo tudi veliko števi-lo domačinov. Izvršila se je pred velikim pokopališkim križem, kamor je bil ob vz-nožje položen velik venec s trobojnim tra-kom. Po žalostinki je pokojnim v čast izpre-govoril šolski upravitelj br. Hribernik. Ker duhovščina ni sodelovala, je stopil pred križ žirovski župan br. Primožič v sokolskem kroju in izmolil tri očenase. Po tej skupni molitvi je godba odigrala žalostinko in po-vorka se je vrnila pred Sokolski dom.

Glavna prireditelj se je pričela popoldne

z vajami in ob pol 15. z impozantno povor-ko, v kateri je bilo 7 praporov. Povorka je krenila proti Žirem, na koncu vasi pa se je okrenila in šla nazaj do Dobrave, potem pa v Staro vas pred Sokolski dom. V spre-vodu je bilo do 500 članstva in tudi mno-ga lepe narodne noše, hrhka dekleta in zali fantje. Telovadni spored je obsegal 15 točk, ki so bile izvedene vse zelo lepo. Za deželske razmere obsežno telovadišče je bi-lo polno gledalcev. Nastopili so člani, čla-nice, naraščaj in deca, deloma v društvih, ali skupno. Opazilo se je posebno pri žirov-skem Sokolu, da so se z vmemo pripravili za nastop. Burno priznanje je želo zlasti 18 starejših članov pri vajah s palicami. Med telovadbo je z balkona doma pozdravil goste in domačine prosvetar br. Hribernik, nato je vžgal vse navzoče v navdušenju prvi pod-starosta Gangl, ki je bil 1905 navzočen pri ustanovitvi žirovskega Sokola in je potem kot župni starosta idrijske župe otvoril tri leta kasneje žirovski Sokolski dom, zgrajen s požrtvovalnostjo kmeta in obrtnika. Tudi le br. Gangl prisostvoval razvijanju sokolskega prapora v Žireh na usodni Vidov dan 1914. Kratek, markanten stavek iz Ganglovega govora naj bo podčrtan:

»Iz tega doma smo zidali katedralo, ki se razširja na vse strani, kjer vlada Bog ljubezni! Govor, ki se je zaključil s sokol-skim pozdravom prvemu Sokolu, mlademu kralju, je bil večkrat prekinjen z burnim odobravanjem. Po telovadbi se je razvila nepriljena zabava, a gostje so se proti več-eru razšli utrujeni in sokolski, jugoslo-venski misli.

Ježiški Sokol proslavi 15 letnico

Ježica, 4. avgusta.
Pomladni leta 1920. je bil v gostilni pri »Ruskem carju« pod vodstvom So-kola Ljubljane I. prvi sestanek sokolskih pripadnikov, katerega se je udeležilo nad 30 oseb. Za tedanje čase in razmere je bi-la to prav lepa številka. Seveda pa na-sprotnikom ta začetek sokolskega dela ni bil všeč. Toda vse ovire niso strašile mla-dih sokolskih delavcev in je bil že 13. ma-ja 1920. ustanovni občni zbor, ki mu je sledil okrožni zlet ljubljanskih sokolskih društev pri »Ruskem carju«.

Težavno je bilo delo v prvih letih, ne sa-mo zaradi številnih nasprotnikov in slabih materialnih sredstev, temveč tudi zaradi po-manjkanja prostorov, saj je to naše mlado društvo delovalo dolgih 5 let v prostorih stare kovačnice. Društvena uprava je na-posled začela misliti na gradbo lastnega do-ma.

Po naporu se je slednjič 1. 1925. posreči-lo upravi, da je odkupila delavnico g. Roz-mana in jo z mnogimi žrtvami in sodelova-njem članstva preuredila v Sokolski dom, kamor se je naše društvo preselilo 1. ma-ja 1925. S to pridobitvijo se je Sokol začel svobodneje gibati, število članstva je raslo, nasprotniki pa so polagoma začeli razume-vati, da je vsa borba za zrušitev tega nacio-nalnega društva brezplodna.

Prvi starosta je bil br. Jože Kregar, na-to so sledili bratje Škrblj, Buzollini in Trošt, od 1. 1925. pa starostuje br. Anton Grnek, šolski upravitelj na Ježici. Tehnično so vo-dili društvo kot načelniki bratje Dečman, Dovč, Novelli, Cunder in Kušar Peter, ko načelnice pa sestre Buzollinjeva, Gravnarje-va, Zalesjakova, Pečnikova, Gregoričeva, Kušarjeva, Turkovičeva in v poslednjih letih sestra Železnikova.

Z neprestanim razvojem društva je le-ta 1925. zgrajeni Sokolski dom postal pre-majhen. Tako je prišlo lansko leto do raz-širjenja, kar je dalo novega razmaha sokol-skemu življenju.

V nedeljo 11. t. m. bo proslavil agilni je-žiški Sokol 15-letni jubilej s sodelovanjem vseh društev kamniškega okrožja in nekda-njega matičnega društva Sokola I. Ljublja-na. Pred nastopom bo svečan sprevod. Vsi, ki znajo ceniti nacionalno delo naših podo-želskih sokolskih društev, zlasti v ljubljans-ki okolici, bodo prihiteli 11. t. m. na pri-jazno Ježico in podprli mlado društvo.

Sokolska župa Ljubljana razpisuje prednakič tečaj za člane in članice. Tečaj za člane bo od 18. avgusta do 1. septembra v Ljubljani. Prijave v smislu današih navodil je treba poslati župnemu načelnstvu do sre-de dne 14. avgusta t. l. Prednakič tečaj za članice pa se bo vršil od 6. do 20. septem-bra t. l. Prijave za ta tečaj je treba poslati župnemu načelnstvu do 1. septembra t. l. Stroški za ta celodnevni tečaj bodo znali 300 Din za osebo. V znesku je vpoštevana prehrana in skupno prenočišče. V tečaj pri-javite svoje najboljše dela voljne in s so-kolskim duhom prežete brate in sestre.

Sport

Plavači KSU v Ljubljani

Drevi ob 20.30 v kopališču Ilirije
Koncem tega tedna se prične v Ma-riboru juniorsko državno prvenstvo v plavanju, skokih in water-polu. Razen ostalih klubov se tega prvenstva ude-leži tudi ljubljanska Ilirija s svojo mlado gardo. Da bi pa tik pred prven-stvom še enkrat pregledalo svoje moči, je vodstvo plavalne sekcije stopilo v dogovore z Karlovačkim sportskim udruženjem za tekmo, ki bo drevi ob 20.30 v kopališču Ilirije med juniorji obeh klubov.

KSU je pred kratkim postal prvak zagrebskega plavalnega podsava za hudi borbi s svojim rivalom Gradjan-skim in zagrebskimi klubi. Kakor ved-no tako je tudi toplot njegova glavna moč v prsnih plavalcih, vendar ne mo-remo gledati s prezirom na eprinterje. Zlasti na nas navdajajo z respektom časi mlade in talentirane plavalčice Horvatove ki, lahko in ležerno plava

100 m prosto v času 1 : 20. Ilirija postavi v boj proti gostom svoje ju-niorje z Žižom, Schellom in Grošljevo na čelu. Upati je, da se bodo Ilirijani pokazali nadmočne Karlovčanom, v prsnih disciplinah pa vsaj enako-vredne.

S to tekmo se poslovijo juniorji od Ljubljancanov, preden grejo na prvenstvo v Maribor! Pridite jih pogle-dat v čim večjem številu!

★
Sekeja zbora plavalnih sodnikov. (Služ-beno.) Sodniški zbor za nocojšnjo tekmo Ilirija : KSU je naslednji: vrhovni sodnik Pevalsek, starter Bradač, na cilju Sever in Stegner, na obratu Paungarten, Waterpolo sodnik Kramaršič, na голу Stegner. V sod-niški zbor državnega plavalnega prvenstva juniorjev ter državnega prvenstva v skokih juniorjev in seniorjev določa ZPS g. Kav-šek, Sanein, Potokar, Bradač in Kramaršič. Vsi navedeni morajo biti v petek, 9. t. m. na plavalnišču na Mariborskem otoku pri Mariboru točno ob 13.

Kolesarske dirke »Zarje«

Kolesarsko društvo »Zarja« v Zg. Kašlju pri Ljubljani priredi v nedeljo 11. avgusta za proslavo 10 letnice obstoja društva ve-liko medklubsko dirko za A kategorijo na progi Zalog—Vranci in obratno (km 100), za B kategorijo Zalog—Trojane in obratno (km 70). Start glavne skupine ob 10. junio-rskega pa ob 11. s povratkom okoli 14.14. Start in cilj je v Zalogu.

Razdelitev nagrad bo v gostilni pri Zi-movcu, kjer bo tudi veselica.

Sprejem bratskih društev bo ob 15. z godbo pri spomeniku v D. M. v Polju, na-kar bo sprevod skozi Vevče, Zgornji in Spodnji Kašelj na veselični prostor. Dirkališčne dirke »Save«

V nekaj vrstah

V okvirju Mariborskega tedna je bil pre-teklo nedeljo na teniških igriščih ISSK Ma-ribora teniški dvoboj med ATK iz Zag-reba in ISSK Mariborom. Zmagali so Zagreb-čani v razmerju 6:1. Edino zmago za ISSK Maribor je priborila naša odlična igralka ga. Breda Voglarjeva, ki je porazila med-narodno znano gđ. Mitičevo z 9:7, 3:6, 6:2. Zmaga je tem pomembnejša, ker je Mitiče-va te dni premagala v tekmoivanju za dr-žavno prvenstvo prvakinjo dravske bano-vine gđ. Lirzerjevo in Čutičve. Ostali re-zultati so bili naslednji: V tekmoivanju go-spodov posamezno je Mitič porazil Gaš-perina 6:0, 6:0; in inž. Černigoja s 6:1, 6:1; Mogin pa je porazil Poša s 6:2, 6:0 in Vo-glara s 6:1, 6:1. V igri mešanih parov sta brat in sestra Mitič premagala par Voglar-jeva—Gasperin s 6:1, 6:0; v igri gospodov v dvoje pa sta Mitič in Mogin zmagala nad Pošem in Voglarjem s 6:0, 6:1.

Nogometaši SK Železnikarja so v nedeljo izvojevali tri lepe zmage, in sicer je prvo mesto porazilo v Vraždinu tamkajšnja Slavijo s 5:2 (0:1), stara garda je v Poljca-nah premagala SK Boč s 3:2, juniorji pa so premagali juniorje SK Rapida s 5:2.

Delavski sportni klub Dobrna v Trbov-ljah razpisuje za 10. t. m. velike nočne pro-pagandne plavalne tekme v občinskem ba-zenu. (Plavači lahko tekmujejo, ne glede na klubovo pripadnost. Razpisane so tri kras-ne nagrade. Tekmovalni red bo prejel vsak tekmovalac takoj po prijavi. Prijavljati se v gostilni Dimnik, prijava 2.— Din za ose-bo. Pred tekmo bo imela delavska godba koncert, na kar že danes opozarjamo ob-činstvo ter ga vabimo, da se prireditve udeleži in podpre stremljenje klubovega vodstva.

Sportni dan na Vrhniki. SK Vrhnika pri-re-di v nedeljo 11. t. m. svoj tradicionalni sportni dan s pestrnim sporedom. Ob 14 krene povorka s Cankarjevega trga - god-bo na čelu na igrišče, kjer se bo ob pol 15. uri domače moštvo pomerilo s sportnim klubom »Silvnico« iz Cerklje; igrali bodo tudi debeluh proti suhcem. Po končan-em sporedu bo na vrtu gostilne »Kočvar« velika sportna veselica. Vabimo vse izle-tnike in prijatelje snorta, da nas posejijo

Letalo nad severnim tečajem

Polet čez severni tečaj težji od poleta čez ocean in nevarnejši od stratosfernega vzleta

Kakor je že poročalo »Jutro« v svoji ponedeljski izdaji, se je moral ruski polet čez severni tečaj prekiniti. V soboto zjutraj je startalo v Moskvi letalo URSS-025 z letalcem Levanevskim in dvema spremljevalcema čez severni tečaj za San Francisco, pa se je moralo vrniti ter je zvečer ob 22.30 (vzhodnoevropskega časa) pristalo južno od Leningrada.

Levanevski je dosegel okoli poldneva (po vzhodnoevropskem času) Belo morje ter je nadaljeval svoj polet v severni smeri. Kmalu potem je prešla uprava severnopolarnih morske poti v Leningradu z letala, ki je letelo nad južnim delom Barentovega morja, radio sporočilo, da so se pojavile težave pri dovajanju olja motorju. Istočasno je sporočil, da mora prekiniti polet čez severni tečaj.

Prav tako je moral ameriški letalec W. Post, ki je startal v San Franciscu za Moskvo, prekiniti svoj polet. Zaradi vremenskih prilik je moral pristati pri Juneau na Aljaski.

V 17. in 18. stol. so bili Holanci in Angličani prvi, ki so prodrli v bližino severnega tečaja. Takrat jim ni šlo za tečaj sam, temveč za tako zvani »Severovzhodni prehod« skozi Ledeno morje, ki naj bi vezal Evropo po najkrajši poti z Daljnim vzhodom. Šlo jim je tudi za lovišča kitov. V 19. stol. je postal severni tečaj cilj znanstvenih ekspedicij, šlo je sprva za to, da se zbrisejo zadnje bele lise, ki so jih kazale zemljepisne karte kot znamenje neraziskanih ozemelj. Praktičnega pomena takšen cilj ni mogel imeti. Kmalu pa se je ta težnja izrodila v re-

kordistični lov za imaginarno točko severnega tečaja in pri tem so skoraj popolnoma zanemarili važnejši, znanstveni smoter glede neraziskanih ozemelj. Zemljepisna karta je ostala bolj bela, nego bi morala biti in dolga vrsta ekspedicij je z žrtvami in življenji plačala to zablodo. O mnogih ekspedicijah še danes nimamo nobenega sledu, izginile so.

Šele moderna letala in zrakoplovi so dali možnost, da bi se rekordistični cilj dosegel s prilično lahkoto. Kako »lahko« je bil še vedno ta cilj je najbolje razvidno iz tega,

da je Amundsen še l. 1925. zamen startal za Severni tečaj. Šele 1928. je preletel točko admiral Byrd, dva tedna pozneje pa Amundsen z Nobilevim zrakoplovom. Toda vsem so nam še v spominu katastrofe, ki so spremljale poznejše polete proti severnemu tečaju in ki so med drugim zahtevale življenje Nobelovih spremljevalcev na njegovem drugem letu in tudi Amundsenovo življenje.

Sovjetska Rusija je zagrabilo ta stvar drugače. Zanj Arktida ni sportno polje, temveč del sveta, ki nam je še zelo neznan in ki ga je treba izkoristiti. Poslala je tedaj celo armado znanstvenih ekspedicij in specialistov, da so pripravljali teren za dokončno osvojitve polarnih celin. Da tudi pri tem ni šlo brez žrtve, nam kaže primer »Čeljuskinca«. Toda mimo takšnih dogodkov vzdržuje Rusija danes onostran tečajnika 60 vremenoslovnih postaj, med katerimi jih je 40 opremljenih z brezžičnimi oddajniki. Ameriški del Arktide je opremljen komaj polovico tako dobro. Vrh tega prodirajo ruske letalske in ledolomilske ekspedicije stalno v še neraziskane predele Arktide.

Nekakšen vrhunec v dosedanjih prizadevanjih sovjetskih oblasti, da bi svetu odprle zaledenelo celino ali kar je že na severu naše premočnice je pravkaršni polet slavne letalca Levanevskega iz Moskve v San Franciscu — toda preko severnega tečaja. Levanevski se je proslavil za svetovno javnost tedaj, ko je pripadal kadru tistih sovjetskih letalcev, ki so pomagali reševati »Čeljuskinca« ekspedicijsko. Prvi je prodril do nje. Rusi ne dvomijo mnogo, da bi se mu sedanjí veliki polet posrečil. Ta polet ima, kakor vse v Rusiji, svojo praktično stran: zveza med Moskvo in San Franciscu preko severnega tečaja je najkrajša zveza med tema mestoma in Levanevski se hoče prepričati, da-li je ta zveza praktično uporabljiva. Poleg tega pa hoče preleteti in pregledati tisti del Ledenegega morja, ki ga doslej še sploh niso raziskali. Vse ruske in ameriške vremenske postaje okrog severnega tečaja in vsi ruski ledolomilci so v stalni zvezi z letalom Levanevskega, da bi mu čim bolj olajšali potje.

Da mu pa stvar še vedno ni lahka, je najbolje razvideti iz izjave, ki jo je dal sloviti zmagovalec oceana, Lindbergh, in ki pravi: »Če bo ta poskus uspel, tedaj bo to eno največjih dejanj v zgodovini moderne zračne plovbe. Preleteti severni tečaj ni samo težje nego polet preko oceana, temveč je tudi nevarnejše in kompliciraneje nego kakšen vzlet v stratosfero.

Izvirno Beringovo poročilo

Predsednik beloruske akademije znanosti prof. Gorin je odkril izvirno poročilo slovitega polarnega raziskovalca Beringa ruski carici Ani.

Poročilo se nanaša na ekspedicijske, ki jih je Bering vodil na pobudo ruske akademije znanosti v l. 1730. do 1740., da bi odkril skozi polarno morje pot do Daljnega vzhoda in Amerike, prošulo »Severovzhodno pazažov«.

To pazažo so tudi naši in njemu na čast imenovali Beringovo cesto. Beringovo izvirno poročilo je zanimivo v zvezi z novimi ekspedicijami, ki jih je organizirala sovjetska vlada v Arktido.

Spet skrivnostni žarki

Newyorški listi poročajo, da so v laboratoriju v trdnjavi Monmouth odkrili nove žarke, ki omogočajo dognati vojne ladje in letala že na daljavo 50 milj od obale. Neka velika ameriška električna družba gradi sedaj pripravo, ki bo ta izum še izpopolnila.

Podrobnosti o stvari naravno ne poročajo. Ker je pa malo verjetno, da gre za odkritje povsem novih žarkov, bo rešenica po vsej priliki ta, da so izpopolnili samo doslej že neznane vrste žarkov, ki jih druzod uporabljajo v enake namene.

možjo stebnega zrcala, ki mu je viselo nasproti, je mogel opazovati mizo, ki ga je zanimala.

Torej — gospa de Corsignac — Čemerno je rezal jerebico, ki jo je bil natak s skoraj nesramnim zmrdljajem nad čudno obleko vnanjostjo nepredpisane gosta postavil predenj. In niti dobro vino ga ni moglo potolažiti.

V človeškem življenju so pač trenutki, ko sta umetna brada in ščetka za zobe tudi za svetovnega detektiva kaj nezadostna prtljaga!

»Pardon« — Mali gospod v sivi obleki se je na vso moč vjudno nasmešnil in sedel na stol nasproti Jeremyja. »Upam, da vas ne motim« —

»Vi že ne!« je ošabno in jezno zatržil detektiv.

Monsieur Anatole menda ni popolnoma razumel skritega pomena teh besed. Smehljaj mu je še vedno lepšal okrogli igralski obraz. »Rad bi govoril z vami, mister Jerome« — je previdno začel.

»Nu, u to imate zdaj najlepšo prilomnost!« je s polnimi usti zatržil Anglež.

»Gre namreč za gospo de Corsignac« — Jeremy je hitro pogotnil grizljaj in ga poplaknil s krepkim požirkom.

Kaj pravite —? Mali gospod je pokimal. »Zdi se mi namreč, da sem opazil vaše posebno zanimanje za to damo!«

»Tako?« — Opazili ste? — Potem pa nemara le niste tako neumni, kakor — hm — Nu, reciva, da bi bilo res tako?«

Tarzanov oče

Kako in kaj je treba pisati, da zslužiš milijone!

Ni bilo še pisatelja, ki bi znal tako spretno in izdatno izkoristiti svoje literarne produkte, kakor Edgar Rice Burroughs, »Tarzanov oče«. Mož je bil do svojega 33. leta konjenik, cowboy, policist, iskalec zlata, prodajalec nekega sredstva zoper pijančevanje itd., preden je po nekem prijatelju zvedel, da je mogoče s pisanjem za magazine zaslužiti lepe vsote. In je takoj napisal fantastičen roman »Princesa na Martu«. ki publiki sicer ni ugajal bog ve kaj, čeprav je ta princesa celc — jajca legla, a mu je vendar donesla 400 dolarjev.

Njegov drugi roman, viteški roman iz 16. stol. je bil izrazit polom. Toda l. 1912. je začel pisati »Tarzana med opicami«, neki založnik je videl nedovršeni rokopis in je bil tako navdušen, da ga je na mestu odkupil. Ta roman ima danes naklodo 3 milijonov izvodov samo v angleščini in so ga prevedli v najmanj 22 jezikov, med drugim v arabščino in bengalsčino.

Ko je pisatelj videl, kako se stvar obnaša, je začel na debelo fabricirati romane o Tarzanu, do danes jih je izšlo že 24, in je v njih izkoristil vse, kar mu je bilo pri roki, celo tisti svoj viteški roman, ki je nekoč skrahal. Da te knjige nimajo nobene umetniške vrednosti, je pri takšnem načinu dela samo ob sebi umevno, toda Burroughs je pogodil okus publike in to je za uspeh odločilnejše nego notranja vrednost.

Ze l. 1915. si je mož kupil veleposestvo pri Los Angelesu, ki mu je dal ime »Tarzana Ranch«. Ko se je film postal snovi njegovih tarzaniad, je v šestih letih samo s te strani zaslužil milijon dolarjev, še veliko več pa mu je prinesel zvočni film z Weissmüllerjem v Tarzanovi vlogi. Takrat je bil Burroughs že davno izločil založnike kot uživalce svojega dela in je osnoval svoje lastno založništvo.

Ko so začele brezžične postaje oddajati tarzaniade, je hitro ustanovil svojo posebno oddajno postajo, ki mu donaja milijone že zato, ker dela s Tarzanom obenem plačano reklamo za 41 največjih ameriških tvrdk. Potem so sledile tarzanske gramofonske plošče, ki so istotako zvezane reklamo za tvrdke, pred dvema letoma je sklenil z veliko časniško korespondenco pogodbo za serije humorističnih tarzanskih slik. 160 dnevnikov priobčuje samo danes vsak dan te slike, razen tega še 93 nedeljnikov.

Jasno, da je Tarzanovo ime zakonito zaščiteno in da dobiva Burroughs pretežke dinarce samo od tega, da je 28 tvrdkam dovolil, da so imenovalle svoje produkte s tem imenom, n. pr. Tarzanove naravnice itd. Srečni in podjetni Tarzanov oče šteje danes 60 let, pa bi mu jih prisodil komaj 45. Njegov 25-letni sin je tudi že stopil v njegovo podjetje in piše isto tako pridno romane o Tarzanu. V Afriki nista bila nikoli seveda niti on niti njegov oče.

Nov svetovni rekord

Italijanski letalec Stuppani, ki je preletel 4936 km dolgo črto od Trsta do angleške Somalije v 25 urah

Kongres za zaščito živali

Te dni se bo vršil v Bruslju 18. mednarodni kongres za zaščito živali in zoper vivisekcijo. Posebno zanimanje vlada za poročilo, ki ga bodo podali delegati iz Nemčije, kjer so se kakor znano pred nedavnim uveljavili novi, zelo humani zakoni za zaščito živali in zoper vivisekcijo, ki so zbudili pozornost vsega sveta.

Drag kup pepela

V La Rochellu na severozapadni obali Francije je neki rentnik hranil 86.000 fr. v bankovcih doma. Imel jih je zavrite v platneno krpo in skrite v nekom kotu dimnika. Te dni je pogledal tja in je našel samo še kup pepela. Šele sedaj se je spomnil, da je bil nedavno prej začutil v kuhinji smradpo sežganem platnu. Možno si je bil zabeležil številke vseh bankovcev in upa, da mu bo uspelo dobiti druge, pa je menda stvar bolj zamotana, nego si misli on.

A NEKDOTA

Dr. Adolf Stránský, ustanovitelj uglednega lista »Lidovih Novin« in prvi čsl. trgovinski minister je po rodu žid in se je dal krstiti šele v svojih zrelih letih.

Ko je šel od krsta domov, je srečal svojega bratrance, ki je ostal zvest veri svojih očetov. Prijel ga je pod pazduho, ga popeljal nekoliko v stran in mu dejal: »Dragi bratranec, dovoli mi zelo zaupno vprašanje. Kako je s to stvarjo: ali je res, da vi židje pijete našo krščansko kri?«

VS AK DAN ENA

Težko... »Nikar se ne premaknite!« (»Everybodys weekly«)

Družinske vozovnice v Franciji

Za letošnja počitniška potovanja so dovolile francoske železnice posebne družinske vozovnice, ki dajejo družinam z najmanj tremi člani (najmlajši mora šteti vsaj 7 let) in za potovanja najmanj 300 km (računajo se tudi povratne vožnje) velike popuste. Prvi član družine plača vso vožnjo, drugi ima 25-odstotni popust, tretji 50-odstotni, vsak nadaljnji pa 75-odstotni popust. Za vožnje preko 400 km se popusti za tri člane povečajo za 10 odst., za štiri člane za 15 odst. i. t. d., a glava družine ima za vožnje med letovanjem domov še poseben 50-odstotni popust in vrhu tega pravico za 75-odstotni popust za prevažanje svojega avtomobila po železnici — če ga ima. Te družinske vozovnice in popusti veljajo do začetka novembra.

W. E. Hintz:

Lepa žena, kdo si?

Chester Lynne je skrivil usta. Morda je bil ta poklon za njegov okus le predebel.

»Pa da izpregovoriva o poslih,« je nadaljeval Corsignac, »— ali ste že preverili podatke o donosnosti petrolejskega vrele, ki sem vam jih poslal...?«

»V navzočnosti lepe žene ni prav govoriti o poslih!« se je uprl Američan in zgovorno pogledal Mariono. Corsignac se je tiho zasmejal. »O — mciji ženi je do te kupčije prav toliko kakor meni! Biserna ogrlica, ki si je že davno želi — saj veste, mister Lynne...«

»Potem nie bo dvakrat veselilo podpisati pogodbo,« je zatrdil Američan in porasel kozarec k ustnicam.

Corsignac je storil takisto. Nato se je zaupno nagnil k Lynneu: »In kdaj bo to?«

»Mislim, da je bolje, če se o tem kasneje pogovoriva!«

»Kakor vam drago...!« Corsignac se je nestrpno ugriznil v brke.

★

»Najdražji apartman ima v vsem hotelu!« je rekel ob tistem času baron de Montépin madami Lucilli. »Natančno sem se poučil — saj veste, draga pri-

jateljica — dobra napitnina razveže jezik tudi najbolj molčečemu natakarku. Brez takih drobnih stroškov bi naš poklic slabo uspeval...!«

»In kaj ste drugače še zvedeli, dragi baron?« mu je madame Lucille neučakano segla v besedo.

»Najvažnejše! — V hotelski safe ni dala ničesar spraviti, in tako je skoraj gotovo...«

— da hrani svoje dragocenosti v sobi! — Vrednost le-teh pri ženi bogatega Corsignaca ne bo malenkostna!«

Baron je pokimal. »Tako je! Samo da najdeva v svoji zbirki pripraven vetrih...«

— pa se utegne najina sezona nemara le še popraviti!« Madame Lucille, ki jo je poznal album pariške policije pod čisto drugim imenom, mu je smehljaje se pritrdila.

★

Jeremy Jerome se — menda prvokrat v svojem življenju — ni čutil na pravem mestu, in tega je bila kriva njegova obleka.

Najdražji hotel na rivijeri je bil pač zadnji kraj, kjer je bilo moči priznati kričeče kockasto sportno obleko kot nadomestilo za smoking.

Zlovoljno se je bil umaknil v najbolj oddaljeni kot obednice, in samo s po-

gospod de Corsignac, ko je ob svojem prihodu zvedel, da stanuje njegova — morda samo tako imenovana — soproga v hotelu, tolikanj osupel, da si tega ne morem drugače razložiti! — In mimo tega, kar je najvažnejše — oba sem prav v tem oziru nenehoma opazoval! — Mislite si, nobeden izmed njiju ne nosi poročnega prstana!«

»Morda zaradi vročine!« je bistroumno pripomnil Jeremy.

Monsieur Antole se je zasmejal. »Šalite se — mister Jerome — ali — prav zares — trdno sem prepričan —!«

Jeremyjeva roka je lopnila po mizi in ga zmotila sredi stavka. Svetovni detektiv je sipoč pokonci in si iz navade vtaknil prkoč med zobe. »Da — prav imate! — Tako si je treba razlagati in nič drugače! Ta ženska sploh ni gospa de Corsignac — zakaj, čemu naj bi v tem primeru gospod Van Huysen —? Zamišljeno je utihnil.

Monsieur Anatole ga je s strani opazoval. Zdaj je počasi stopil k njemu. »Torej ste tudi vi mojih misli!« Zadovoljno je pokimal. »Potem mi nemara lahko svetujete, kaj je zdaj storiti?«

»To bova že videla, spoštovani gospod kolega!« je rekel Jeremy Jerome in mu pokroviteljsko položil roko na ramo.

8. poglavje

In potem — elitni večer v plesni palači.

Tisti, ki mu je prišel na misel, da bi bilo treba na ta način slovesno končati večer, je bil seveda Paul de Corsignac.